

Ügyszám: IV/156-2/2022.

Tisztelt Alkotmánybíróság!

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám: IV/156-8/2022	
Érkezett: 2022 JÚL 21.	
Példány: 1	Kezelőiroda:
Melléklet: 2 db	

Alulírott

az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c), d), f), g) pontja, valamint Alaptörvény 24. cikk (3) bekezdés a), b), c) pontja illetve az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CL. tv. (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése továbbá az Abtv. 27. §, Abtv. 28. § valamint Abtv. 29. §, és Abtv. 41. § (1) alapján **alkotmányjogi panaszt** terjesztettem elő, amelyet az **Alkotmánybíróság IV/156-2/2022. ügyszámon** beiktatott. Fenti számú ügyben az alábbi

alkotmányjogi panasz kiegészítést

terjesztem elő:

Tekintettel arra, mivel -től folyamatos munkaviszonyban állok, és ezt tervezem folytatni az öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséig, ezért a jelenleg hatályos jogszabályok alapján a társadalombiztosítási jogviszony alapján történő nyugdíj megállapítását fogom kérni. Mivel az öregségi nyugdíjkorhatár betöltését követő 6 hónapon belül társadalombiztosítási nyugdíj megállapítását kérem (azaz nem a szolgálati járandóság szolgálati/öregségi nyugdíj szerinti folyósítását) abban az esetben a -a és -e közötti időszakban egyéni vállalkozóként végzett jogviszony nem kerül beszámításra társadalombiztosítási jogviszonyként az általam alkotmányjogi panasszal támadott hatályos jogszabályi rendelkezések alapján, mivel ezen időszakban szolgálati nyugdíjas voltam. Fontos jogi tény, hogy szolgálati nyugdíjas és nem öregségi nyugdíjas voltam és közötti időszakban. Ezen időszakban egyéni vállalkozói jogviszonyom ideje alatt az általam befizetett társadalombiztosítási járulék (10% nyugdíjjárulék) semmilyen ellentételezése nem valósul meg, hiszen a jelenlegi jogi szabályozás szerint a nyugdíjas jogviszony ideje alatt nem szerezhető további társadalombiztosítási jogviszony, hanem 2014. december 31-ig évente 0,5%-kal kellett emelni az öregségi nyugdíjat, esetemben a szolgálati nyugdíjat. Sajnálatos módon a MÁK Nyugdíjfolyósító Igazgatóság 2022. tavaszáig egyáltalán nem is emelte a szolgálati járandóságomat a fenti időszakban évente 0,5%-kal (tudomást sem vett az erre vonatkozó írásbeli beadványaimról), erre csak 2022. év tavaszán került sor, azonban semmilyen tételes elszámolást nem tett. A MÁK Nyugdíjfolyósító Igazgatóság az évente megemelt szolgálati nyugdíj/járandóság évenkénti 0,5%-os emelés összegének a következő években történő 0,5%-os emelése nem történt meg jelen időszakiig, ezért ezen időszakban ki nem fizetett összegek, és ezek után járó kamatok egyértelműen közigazgatási eljárásban okozott kárnak minősülnek. Azzal, hogy a közötti időszakban egyéni vállalkozóként végzett jogviszony alapján történt társadalombiztosítási járulék (nyugdíjjárulék) befizetése után nem kerül beszámításra társadalombiztosítási jogviszonyként, a magyar állam semmilyen anyagi (4 év nyugdíj) ellentételezést nem valósít meg a befizetett társadalombiztosítási járulékom vonatkozásában. Ezzel a magyar állam megfosztja a jogos várománytól, a tulajdonomtól, mivel az öregségi nyugdíj – egyetlen jogalkalmazó által sem vitatottan – tulajdonnak minősül.

Ezzel pedig a magyar állam súlyosan megsérti egyebek mellett a tulajdonhoz fűződő – a korábbi Alkotmány, jelenleg Alaptörvény, továbbá Emberi Jogok Európai Egyezménye, az Emberi Jogok Európai Bírósága által egyértelműen alkalmazott joggyakorlata szerint is védett – alapvezető emberi jogaimat és a jogbiztonságot. Jogilag tisztázandó kérdés, hogy a Hszt. alapján megállapításra kerülő, önálló - és nem a Tny. alapján fennálló - szolgálati nyugdíj, majd annak szolgálati járandóságként történő folyósítása esetében mely jogszabályi rendelkezés alapján minősül a Tny. 37.§ (1) bekezdése alapján olyan nyugdíjnak, amely alatt végzett és létesített biztosított jogviszony nem számítható bele az öregségi nyugdíj megállapításához irányadó szolgálati időbe.

A korhatár előtti öregségi nyugdíjak megszüntetéséről, a korhatár előtti ellátásról és a szolgálati járandóságról szóló 2011. évi CLXVII. törvény (Khtv.) 1.§ e) pontja „korhatár előtti öregségi nyugdíjnak” minősítette az (1) bekezdés ej) pontjában foglalt szolgálati nyugdíjat.

A Kbtv. 7. cím 18.§-a az alábbi rendelkezéseket tartalmazza:

7. A korhatár előtti ellátásban vagy szolgálati járandóságban részesülő személyek öregségi nyugdíja

18. § (1) Ha a korhatár előtti ellátásban részesülő személy az öregségi nyugdíjkorhatárt betölti, az öregségi nyugdíjkorhatár betöltésének napjától a korhatár előtti ellátásnak a 4. § (2) bekezdése szerinti csökkentés nélküli összegét öregségi nyugdíjként kell továbbfolyósítani.

(2) Ha a szolgálati járandóságban részesülő személy az öregségi nyugdíjkorhatárt betölti, az öregségi nyugdíjkorhatár betöltésének napjától a szolgálati járandóság csökkentések nélküli teljes összegét öregségi nyugdíjként kell továbbfolyósítani.

(3) Az öregségi nyugdíj (1) vagy (2) bekezdés szerinti folyósítása esetén a nyugdíjas – a nyugdíjkorhatár betöltését követő hat hónapon belül – a nyugdíjmegállapító szervtől kérheti az öregségi nyugdíj összegének ismételt megállapítását, ha a korhatár előtti ellátásban, illetve szolgálati járandóságban részesülés időtartama alatt legalább 365 nap szolgálati időt szerzett. Az öregségi nyugdíj összegét – az öregségi nyugdíjkorhatár betöltésének napjától kezdődően – abban az esetben lehet ismételten megállapítani, ha az így megállapított öregségi nyugdíj magasabb az (1), illetve (2) bekezdés szerín folyósítandó összegnél.

(4) A korhatár előtti ellátásban vagy szolgálati járandóságban részesülő személy halála esetén a hozzátartozói nyugellátások megállapítása során az (1)-(3) bekezdésben foglaltakat megfelelően alkalmazni kell azzal, hogy ahol az (1)-(3) bekezdés az öregségi nyugdíjkorhatár betöltését említi, azon az elhunyt jogszerző halálát kell érteni.

A fenti jogszabályi rendelkezésekből következik, hogy a szolgálati nyugdíj és majd ezt követően a visszamenőleges hatállyal, kirívóan jogsértő, minden jogállami alapelvvel ellentétes módon bevezetett módosítás miatt alacsonyabb jogvédelem alá került szolgálati járandóság időtartama alatt az öregségi nyugdíjkorhatár betöltésének napjától kezdődően az öregségi nyugdíj összegének ismételt megállapítását lehet kérni, ha a korhatár előtti ellátásban, illetve a szolgálati járandóságban részesülés időtartama alatt legalább 365 nap szolgálati időt szerzett. Márpedig mivel ez a tény ez esetben fennáll, ezért a társadalombiztosítási határozat jogszabálysértő, hogy ezeket a szolgálati időket a társadalombiztosítási nyilvántartás mellőzte feltüntetni. Egyértelmű tény ugyanis, hogy [REDACTED] között egyéni vállalkozóként dolgoztam és járulékfizetési kötelezettségemet maradéktalanul teljesítettem a hatályos jogszabályok alapján. A Tny. 22/A.§-a 2007. január 1-től több alkalommal módosult, az utolsó törvényi módosítással (2016: CLXVII. törvény 12. §-ával megállapított) Tny. 22/A. § (3) bekezdésének szövege a 0,5%-os nyugdíjemelést az alperes hivatalból való kötelezettségévé tette. A Tny. 22/A.§-át hatályon kívül helyezte a társadalombiztosításellátásaira jogosultakról, valamint ezen ellátások fedezetéről szóló 2019. évi CXXII. törvény 135. § 4. pontja 2020. július 1-jei hatállyal.

Egyértelmű tény, hogy nincs olyan jogszabály, amely szerint a szolgálati nyugdíj a Hszt. és a Hjt. hatályon kívül helyezésével, megteremtette volna a jogi alapot arra, hogy ez az ellátás a Tny 22/A. §-a tekintetében „*öregségi nyugellátásnak*” lenne minősíthető. Ezeknek a törvényeknek a hatályon kívül helyezésével, a jogi normának a 2012. január 1-ei megszűnésével a korábbi ellátások átminősítésére vonatkozó jogszabályi rendelkezés nem született.

A szolgálati nyugdíjra a Tny 22/A. §-a nem irányadó, mert a szolgálati nyugdíj ténylegesen nem minősül öregségi nyugdíjnak. [REDACTED] tartó biztosítotti jogviszony alapján keletkezett időszak tekintetében em volt hatályban olyan jogszabályi rendelkezés, amely a Tny 22/A. §-ában kimondta volna, hogy a szolgálati nyugdíj mellett való munkavégzés nem minősül biztosítotti jogviszonynak, és a szolgálati időt nem lehet beszámítani. A Tny 22/A. §-a rendelkezésnek a [REDACTED] között hatályos rendelkezését kell alkalmazni a foglalkoztatási idő, a járulékok és jövedelmi adatok tekintetében a társadalombiztosítási nyilvántartásba történő bejegyzés eljárása során. Az alperesi határozat meghozatala idején hatályos Tny 22/A. §-a erre tekintettel nem volt alkalmazható, mert ez ellentétes lett volna egyébként a Tny. 96/B. § (3) és (8) bekezdésében foglaltakkal.

A társadalombiztosítási jogviszony vonatkozásában hatályos jogszabályok esetében különösen jellemző, hogy folyamatos a jogszabályok változása, és az állam által működtetett Hivatalos Jogszabálytárban a jogszabályok szerkesztett (hatályosított) feltüntetésére csak 5 évig visszamenőleg van keresési lehetőség, emiatt az alapvető emberi jogok és a jogbiztonság sérül, hiszen az érintettek nem tudnak kellően tájékozódni a korábbi időszakokban hatályos joganyagban, holott a nyugdíjmegállapítás során ez különösen fontos lenne azért, hogy több évtizeddel korábbi jogszabályokhoz történő hozzáférés biztosított legyen. Az államnak kötelessége biztosítani azt, hogy az állampolgár kellő mértékben tájékozódni tudjon a nyugdíjmegállapításra vonatkozó – bár már nem hatályos – viszont őt közvetlenül érintő jogszabályi rendelkezések vonatkozásában.

A Kúria Kfv.III.45.003/2021/2. számú végzése – beleértve a Fővárosi Törvényszék 112.K.702.641/2021/8. számú ítéletét valamint az alperesi (Budapest Főváros Kormányhivatala, [REDACTED] BP/L100/13399-11/2020. számú társadalombiztosítási határozatát – sérti az Az Alaptörvény B) (1) cikk, Alaptörvény O) cikk, Alaptörvény R) cikk (2), Alaptörvény T cikk (3), Alaptörvény I.cikk (1), (2), (3), Alaptörvény II. cikk, Alaptörvény XII. cikk (1), Alaptörvény XIII. cikk, Alaptörvény XV. cikk (1), (2), Alaptörvény XIX. cikk (4), Alaptörvény XXIV. cikk, Alaptörvény XXVIII. cikk (7), Alaptörvény XXX. cikk (1), Alaptörvény 28.cikk, Alaptörvény 40.cikk rendelkezéseit.

Fentiekre is tekintettel, az alkotmányjogi panaszomban támadott jogszabályi rendelkezések alaptörvényellenesek, valamint az Emberi Jogok Európai Egyezményébe ütköznek, ezért kérem azok visszamenőleges hatállyal történő megsemmisítését.

1. Kérem Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy a hatályos a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (a továbbiakban: Tny.) 22/A. § (1)-(3) bekezdése, 37. § (1) bekezdése, a 2020. június 30-ig hatályos Tny. 22/A. § (1) bekezdése és a „jelenleg hatályos” Tny. 22. § (3a) bekezdése, valamint a Tny. 42. § (3) bekezdése alaptörvényellenességét, továbbá nemzetközi szerződésekbe, az Európai Unióról szóló szerződés, az Európai Unió Alapjogi Chartájának és az „Emberi Jogok Európai Egyezményének” egyes – jelen alkotmányjogi panaszban hivatkozott – cikkeibe ütközését az Alaptörvény 24. cikk (3) bekezdés a) és c) pontja alapján állapítsa meg, és az Abtv. 41. § (1) bekezdése alapján VISSZAMENŐLEGES HATÁLYAL SEMMISÍTSE MEG.

2. Kérem Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy alkotmányjogi panaszomban leírt, az Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatali eljárása kapcsán megfogalmazott kérdésköröket érintően – A perbeli időszakban hatályos társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (a továbbiakban: Tny.) 22/A. § (1)-(3) bekezdése, 37. § (1) bekezdése, a 2020. június 30-ig hatályos Tny. 22/A. § (1) bekezdése és a „jelenleg hatályos” Tny. 22. § (3a) bekezdése, valamint a Tny. 42. § (3) bekezdése kapcsán, azok nemzetközi szerződésekbe, az Európai Unióról szóló szerződés, az Európai Unió Alapjogi Chartájának és az „Emberi Jogok Európai Egyezményének” egyes cikkeibe ütközése kapcsán folytassa le a nemzetközi szerződésbe ütközés vizsgálatát az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI törvény 32. § (1) alapján: „Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés f) pontja alapján a jogszabályok vizsgálatát az indítványozók kezdeményezésére, illetve bármely eljárása során hivatalból végzi.”
3. Kérem a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy a Kúria Kfv.III.45.003/2021/2. számú végzését – beleértve a Fővárosi Törvényszék 112.K.702.641/2021/8. számú ítéletét valamint az alperesi (Budapest Főváros Kormányhivatala, [REDACTED]) BP/L100/13399-11/2020. számú társadalombiztosítási határozatot is – az Alaptörvény 24. cikk (3) bekezdés b) pontba ütközését állapítsa meg, és az Abtv. 41. § (1) bekezdése alapján semmisítse meg, és kötelezze a Fővárosi Törvényszéket új eljárás lefolytatására és ennek megfelelő ítélet meghozatalára.

A jogalkotó a 2012. január 1-től hatályba lépett, a korhatár előtti öregségi nyugdíjak megszüntetéséről, a korhatár előtti ellátásról és a szolgálati járandóságról szóló 2011. évi CLXVII. törvény (Khtv.) 18. § (3) bekezdésében a korhatár előtti ellátásban és a szolgálati járandóságban részesülő személyeknek biztosított lehetőséget a nyugellátások ismételt megállapítására. Ezt a tényt a Kúria is megállapította az alábbiakban hivatkozott határozatában, figyelemmel arra a körülményre, hogy a Khtv. hatálya alatt álló érintettek nem a saját döntésük alapján kerültek a jogviszonyba: A Kúria Mfv.III.10.148/2019/3. számú ügyben hozott határozatában az alábbiakat mondta ki: „Öregségi nyugellátások ismételt megállapítására a törvényhozó a 2012. január 1-től hatályba lépett, a korhatár előtti öregségi nyugdíjak megszüntetéséről, a korhatár előtti ellátásról és a szolgálati járandóságról szóló 2011. évi CLXVII. törvény (Khtv.) 18. § (3) bekezdésében a korhatár előtti ellátásban és a szolgálati járandóságban részesülő személyeknek biztosított lehetőséget.”

Az alperes nem a jogszabály által előírt határidőn (75 napon) belül hozta meg a határozatát, mivel [REDACTED] indult az adategyeztetési eljárás, ugyanakkor az alperes a határozatát [REDACTED] [REDACTED] án (azaz összesen 410 nap elteltével) hozta meg. A [REDACTED] -én megtartott tárgyaláson ezt a jogsértést külön is kiemelttem, a Fővárosi Törvényszék ennek tényét meg is kérdezte az alperes jelenlevő törvényes képviselőitől, akik nem tudtak arra vonatkozóan még csak válaszolni sem, hogy miért tartott az adategyeztetési eljárás a jogszabályban meghatározott 75 nap helyett több mint 410 napig. A Fővárosi Törvényszék előtt folyó tárgyaláson egyértelműen jeleztem, hogy emiatt is súlyosan jogsértő a közigazgatási eljárás, mivel az alperes nem a jogszabály alapján törvényes határidőben hozta meg a határozatát. Indítványoztam az eljáró bírói tanácsnak, hogy alperes a további eljárás során nyilatkozzon arra vonatkozóan, hogy milyen okok miatt tartott az adategyeztetési eljárás több mint egy évig. A Fővárosi Törvényszék azt próbálta bizonygatni a tárgyaláson, hogy nekem, mint alperesnek kell meghatároznom, hogy milyen konkrét jogsérelem ért annak következtében, hogy az alperes nem a törvényes határidőben – tehát 75 nap helyett 410 nap után – hozta meg a határozatát. A Fővárosi Törvényszék hivatkozott a Kp. 2. § (2) bekezdésére, amely szerint nekem, mint alperesnek kell bizonyítanom az alperesi határozatban foglalt, az abban megállapított tényállás valóságát.

Álláspontom szerint a nyilvánvaló és egyértelműen bizonyítottam a bírósági tárgyaláson, hogy az alperes túllépte a jogszabály által meghatározott határidőt – ezt a Fővárosi Törvényszék is megállapította, és az alperes jelenlevő jogi képviselői sem vitatták –, és az alperesnek kellett volna azt bizonyítania, hogy jogszerűen hozta meg határozatát. Önmagában is jogsértő a Fővárosi Törvényszék azon érvelése, hogy nekem, mint alperesnek kell bizonyítanom a jogszabály által előírt 75 napos határidő helyett alkalmazott 410 napos határidő jogszerűtlenségét. Erre nekem nincs lehetőségem, hiszen, minden ezzel kapcsolatos dokumentum az alperes birtokában van. A Fővárosi Törvényszék ezen indokolása jogi képtelenség, jogi abszurdum, hiszen az eljárás lefolytatásának törvényes határideje 75 nap, ezért a ténylegesen 410 napos határidő törvénytelen, különösen úgy, hogy az alperes jogi képviselői nem tudtak semmilyen magyarázattal szolgálni arra, hogy milyen okok, eljárási cselekmények miatt tartott az eljárás 75 nap helyett összesen 410 napig. A Fővárosi Törvényszék hivatkozott a Kp. 2. § (2) bekezdése fenti körülményekre nem alkalmazható. A Fővárosi Törvényszék mindezen tények ellenére, ezzel a nyilvánvalóan jogsértő alperesi határozattal, a törvényes határidő (75 nap helyett alkalmazott 410 nap) kirívóan súlyos be nem tartásával nem is foglalkozott érdemben, és a tárgyaláson ebben a kérdésben végzést is hozott, ezt követően a tárgyalást folytatta, majd annak lezárását követően pedig azonnal ítéletet is hirdetett. A Fővárosi Törvényszék határozatának 41. pontjában azt írta ezzel kapcsolatban, hogy az eljárási szabálysértésre hivatkozásom, mely szerint több mint 1 elteltével hozott határozatot az alperes, ez „alaptalan, hiszen a határozat valóban a törvényi határidőn túl született, az azonban a döntés érdemére nem hatott ki.” Ez a bírósági indokolás súlyosan jogsértő, hiszen ezzel tulajdonképpen azt mondja ki, hogy nincs jelentősége a közigazgatási hatósági eljárásban a jogszabályban előírt törvényes határidőnek. A Fővárosi Törvényszék ezzel túlterjeszkedett a jogalkotó akaratán, kvázi jogalkotóként – átvéve az Országgyűlés törvényhozói szerepét – lépett fel és a súlyosan jogsértő alperesi joggyakorlatot próbálta jogszerűvé tenni, A Fővárosi Törvényszék indokolásában semmilyen konkrét jogszabályhelyre, vagy egyéb bizonyítékra nem utalt, hogy mi alapján tett olyan megállapítást az eljárási jogszabálysértésre történő hivatkozással kapcsán, hogy „bár több mint 1 év elteltével hozott határozatot az alperes, ez „alaptalan, hiszen a határozat valóban a törvényi határidőn túl született, az azonban a döntés érdemére nem hatott ki.” Ez az eljárás – mind az alperes, mind a Fővárosi Törvényszék esetében – súlyosan jogsértő, hiszen a törvényben meghatározott határidő túllépése jogvesztő hatályú, ezért az alperesi határozat, valamint a Fővárosi Törvényszék ítélete esetében a tisztességes hatósági eljáráshoz fűződő alapvető emberi jogom is sérült ezzel. A fenti bíróság ítéletben leírtak – különösen a 75 napos határidő figyelmen kívül hagyása, sőt ahelyett összesen 410 napos tényleges határidő alkalmazása – alapján a Fővárosi Törvényszék a jogalkalmazói feladatkör helyett jogalkotói szerepkörbe helyezte magát önkényesen. Példátlan, felháborító és jogilag is értelmezhetetlen a Fővárosi Törvényszék bírósági eljárása valamint ítélete és annak indokolása. Ezzel egyértelműen sérült a tisztességes hatósági eljáráshoz fűződő alapvető emberi jogom, amelyet mind az Alaptörvény, mind pedig a Emberi Jogok Európai egyezménye kiemelten véd, amelynek érvényesítése érdekében az Emberi Jogok Európai Bíróságához fordulok, amennyiben az Alkotmánybíróság nem orvosolja a súlyos jogsértés okozta joghátrányt. A fenti bírósági eljárás kapcsán, figyelemmel arra, hogy a jogerős bírósági ítélet kapcsán engem, mint felperest egyértelműen jelentős joghátrány érhet, míg az alperes illetve a magyar állam esetében jogelőny keletkezhet, véleményem szerint felvetődhet akár még a hivatali visszaélés büntett elkövetésének megalapozott gyanúja is. (Btk. 305. § Az a hivatalos személy, aki azért, hogy jogtalan hátrányt okozzon vagy jogtalan előnyt szerezzen a) hivatali kötelességét megszegi, b) hivatali hatáskörét túllépi, vagy c) hivatali helyzetével egyébként visszaél, büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.) A bírósági kereseti kérelmemben egyértelműen hivatkoztam az anyagi és eljárásjogi jogszabálysértésekre (külön is kiemelve, hogy az alperes a jogszabályban előírt 75 nap helyett több mint 410 nap után hozta meg a határozatát, valamint nem ismerte el a jogszerző időt, illetve a magyar állam (MÁK Nyugdíjfolyósító Igazgatóság) sem emelte a szolgálati nyugdíjam (szolgálati járandóságom) összegét.

A bírósági kereseti kérelmemben leírtak megfelelően az 1/2011. (V.9.) KK véleményben meghatározottaknak. A Tny. 22/A.§ (2) bekezdése súlyosan jogsértő, mert [REDACTED] közötti időszakban társadalombiztosítási járulékot fizettem az egyéni vállalkozásomban és a magyar állam részéről semmilyen ellentételezés nem történt (jelen esetben az alperes nem ismerte el a jogszerző időt, míg a MÁK Nyugdíjfolyósító Igazgatósága azt, hogy az igazoltan évek óta minden év májusában benyújtott kérelemben leírtak, sem pedig a törvény erejénél fogva, azaz a jogszabályi rendelkezés alapján kötelezően emelnie kellett volna évente 0,5%-kal a nyugdíjat, ezt szándékosan elmulasztotta.) A Fővárosi Törvényszék határozata indoklásában olyan indoklást is tett, amely nem volt része jelen bírósági kereseti kérelemnek az, hogy 2012. január 1-től a szolgálati idő és nyugdíjjáruklékköteles jövedelem elismerésre került. Tette ezt indoklásában a bíróság úgy, hogy ezen bírói tanács elnöke kioktató jellegű hangnemben beszélt velem ezen bírósági tárgyaláson, valamint a 2021. május 27-én – a 2020. évi szolgálati járandóság szüneteltetése tárgyában, 112.K.708.133/2020. számú ügyben – megtartott bírósági tárgyaláson is (ugyanaz a bírói tanács tárgyalta mindkét ügyet). A Fővárosi Törvényszék hivatkozott az AB 12/2018. (VII.18.) számú határozatára, mely szerint 2007. január 1-től a saját jogú nyugdíjas foglalkoztatott köteles nyugdíjjárukléket fizetni, ami által megszűnt a különbségtétel a nyugdíjas és nem nyugdíjas személyek járulékfizetési kötelezettségét érintően az addigi jogszabályok alapján fennállt, illetve a nyugdíjas foglalkoztatott járulékfizetési kötelezettségét a jogalkotó a Tny.22/A.§-ában kompenzálta, amely alapján a nyugdíj összegét mindig emelni kellett a Tny.22/A.§-ának változásainak megfelelően.

Összefoglalva tehát megállapítható, hogy rendkívül súlyosan jogsértő az a tény, hogy az alperes a fentieken kívül nem a jogszabály által előírt határidőn belül hozta meg a határozatát, mivel a [REDACTED] -én indult adategyeztetési eljárás lefolytatásának jogszabály által meghatározott határideje mindösszesen 75 nap, ugyanakkor az alperes a határozatát [REDACTED] -án, azaz több mint 13 hónap (összesen 410 nap) elteltével hozta meg, és ennek okára a bírósági tárgyaláson sem tudtak semmilyen magyarázatot adni az alperes jogi képviselői. A bírósági tárgyaláson indítvánnyal éltem, hogy a Fővárosi Törvényszék írásban nyilatkoztassa az alperest, hogy milyen indokok alapján nem tartotta be a 75 napos jogszabályi határidőt, és milyen indokok, jogszabályi rendelkezések alapján, miért csak 410 nap után hozta meg a BP/L100/13399-11/2020. számú közigazgatási határozatát. A Fővárosi Törvényszék a bírósági tárgyaláson az indítványomat végzésben elutasította azzal az érveléssel, hogy emiatt nekem, mint felperesnek érdemi hátrányt nem okozott a 75 napos határidő helyett alkalmazott 410 napos határidő. A határozat alapján megállapítható, hogy az alperes nem vette figyelembe a [REDACTED] közötti jogszerző időszakot, amikor saját jogú nyugdíjas (szolgálai nyugdíjas) voltam és mellette egyéni vállalkozóként dolgoztam, amelynek során nyugdíjjárukléket fizettem, és ennek ellentételezésére nem került sor, mivel a Magyar Államkincstár Nyugdíjfolyósító Igazgatósága sem emelte évente 0,5%-kal a szolgálai nyugdíjamat. A fentiek alapján egyértelműen megállapítható, hogy az alperes nem számította be az egyéni vállalkozói jogviszony alatt szerzett összesen 1.458 napot, azaz 3 év 363. napot. Álláspontom szerint az alperes határozatában 2019. december 31-én jogszerző időként feltüntetett 33 év 118 nap helyett a nyugdíjjogosultság elbírárlásához figyelembe vehető tényleges szolgálai időm ténylegesen összesen: 37 év 116 nap. Súlyosan jogsértő módon járt el a Fővárosi Törvényszék valamint a Kúria is, mivel előbbi a hatályos ítéletében, utóbbi pedig a végzésében – arra hivatkozással, hogy az a döntés érdemére kihatással nem volt – figyelmen kívül hagyta azt a tényt, hogy az alperes az adategyeztetési eljárásban határozatát nem a jogszabályban rögzített 75 napon belül, hanem 1 év 1 hónap (410 nap) elteltével hozta meg. A Kúria a végzésében ebben a kérdéskörben azt állapította meg, hogy „Jelen alperesi határozat jogszerűségére közvetlenül nincs hatással a felperes által az ügy érdemére kiható jogszabálysértés körében hivatkozott azon körülmény, hogy annak meghozatalára a jogszabályban meghatározott határidőn túl került sor. Mindezek alapján a Kúria megállapította, hogy a bíróság eljárása során az ügy érdemére kiható olyan jogszabálysértés, amely a felperes alapvető eljárási jogának a sérelmét valószínűsíti vagy olyan egyéb, az ügy érdemére kiható eljárási szabályszegés nem történt, amely a felülvizsgálati kérelem befogadást indokolja.”

A fentiek alapján mind a Fővárosi Törvényszék, mind pedig a Kúria egyértelműen túlterjeszkedett a jogszabályi kereteken, és kvázi jogalkotói szerepkört vindikáltak az eljáró bírói tanácsok maguknak. Az 1997. évi LXXXI. törvény (a továbbiakban: Tny.) 96/B. § (7) szerint „Az egyeztetési eljárás ügyintézési határideje hetvenöt nap.” A Fővárosi Törvényszék, mind pedig a Kúria kvázi jogalkotóként próbált eljárni, amikor figyelmen kívül hagyta az 1997. évi LXXXI. törvény 96/B. § (7) bekezdésében megállapított 75 napos határidőt. A Kúria végzése szerint „az alperesi határozat jogszerűségére közvetlenül nincs hatással a felperes által „az ügy érdemére kiható jogszabálysértés” körében hivatkozott azon körülmény, hogy annak meghozatalára a jogszabályban meghatározott határidőn túl került sor. Mindezek alapján a Kúria megállapította, hogy a bíróság eljárása során az ügy érdemére kiható olyan jogszabálysértés, amely a felperes alapvető eljárási jogának a sérelmét valószínűsíti vagy olyan egyéb, az ügy érdemére kiható eljárási szabályszegés nem történt, amely a felülvizsgálati kérelem befogadást indokolja.” A jogalkotó nem véletlenül határozott meg 75 napos határidőt az eljárás lefolytatására. A Fővárosi Törvényszéknek lett volna lehetősége a bírósági eljárásban egyértelműen tisztázni, hogy az alperes miért csak 13 hónap, azaz 410 nap után hozta meg a közigazgatási határozatát, amennyiben ezen indítványomat nem utasította volna el. A bírósági tárgyaláson jelenlevő alperesi jogi képviselők egyértelműen arról nyilatkoztak, hogy nem tudták miért, milyen okok miatt húzódott el az adategyeztetési eljárás. A Kúriának is lett volna lehetősége, hogy ezt a súlyos eljárásjogi sérelmet orvosolja, ennek ellenére nem tette, és a felülvizsgálati kérelem befogadását végzésében megtagadta, holott egyértelműen súlyos jogszabálysértés történt a Fővárosi Törvényszék eljárása során.

Az Alkotmánybíróság az 5/2020. (I.29.) AB határozatában megerősítette a tisztességes eljáráshoz való joggal kapcsolatos korábbi gyakorlatát. Az Alkotmánybíróság 6/1998. (III. 11.) AB határozatában (megerősítette a 3/2014. (I.21.) AB határozat is) leszögezte, hogy a tisztességes eljárás követelménye felöleli az eljárásjogi garanciák érvényesülését, és egy olyan minőséget jelent, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csak megítélni. A tisztességes eljárás követelménye a hatósági ügyek intézése során túlmutat az eljárás legalitásán. Az Alaptörvény XXIV. cikkének érvényesüléséhez nem elegendő, ha a hatóságok betartják az ügy elintézésére irányadó anyagi és eljárási jogszabályokat, bár ez alapvető követelmény, hanem szükséges az is, hogy mind az egyedi ügyintézés, mind az arra irányadó jogszabályok segítsék az ügyféli jogok érvényesülését.

A jogállamiság és az abból fakadó tisztességes eljárás követelményének tehát nem csak a szabályozási szinten, hanem a jogalkalmazó szervek mindennapi gyakorlatában is folyamatosan érvényesülnie kell. Egyes részletszabályok betartásának elmaradása miatt épp úgy lehet egy eljárás méltánytalan, igazságtalan, azaz nem tisztességes, mint valamennyi részletszabály betartása ellenére. A tisztességes eljáráshoz való jog az eljárásjogi jellegű szabályozási környezettel szemben szolgál alkotmányos mérceként, egyúttal a jogérvényesítés segítségét szolgálja, annak fontos részeleme a tájékoztatás. A tisztességes eljáráshoz való jogból fakad az eljárási határidők betartásának követelménye, az eljáró hatóságok ügyfelekkel szemben fennálló tájékoztatási kötelezettsége, valamint az önálló jogként nevesített jogorvoslathoz való jog is. A tisztességes eljáráshoz való jog magában foglalja az állami aktusok által érintett jogok, törvényes érdekek, és különösen a gyengék és veszélyeztetettek érdekeinek védelme közötti egyensúly kialakításának célját, annak felismerését, hogy az egyének érdekeit az állammal való kapcsolataikban védeni kell. Esetemben az alperes az adategyeztetési eljárás során hozott határozatát jogsértő módon a hatályos jogszabály alapján előírt 75 nap helyett több mint 13 hónap (összesen 410 nap után) hozta meg. [REDACTED]-én indult az adategyeztetési eljárás, ugyanakkor az alperes a határozatát [REDACTED] hozta meg, amelyet a Fővárosi Törvényszék, és a Kúria is jogszerűnek minősített. Ezen jogalkalmazói határozatok, ítéletek, végzések egyértelműen igazolják, hogy sértült a tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető emberi jogom, amely az alábbi (előző bekezdésekben részletezett) alkotmánybírósági határozatokban foglaltakkal egyértelműen igazolható.

Az Alkotmánybíróság az 5/2020. (I.29.) AB határozatában megerősítette a tisztességes eljáráshoz való joggal kapcsolatos korábbi gyakorlatát. Az Alkotmánybíróság 6/1998. (III. 11.) AB határozatában (megerősítette a 3/2014. (I.21.) AB határozat is.

A saját jogú nyugdíjas foglalkoztatott 2006. december 31-ig nem volt köteles nyugdíjjárulékot fizetni a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: Tbj.) 25. §-a szerint, de 2007. január 1. óta azonban köteles. Ezáltal megszűnt az a különbségtétel, amely a nyugdíjas és a nem nyugdíjas személyek járulékfizetési kötelezettségét érintően az addig hatályos szabályok alapján fennállt. A törvényalkotó a Tny. módosításával kompenzálta azt, hogy a nyugdíjas foglalkoztatott is fizet nyugdíjjárulékot. A többletjárulék-fizetéshez ugyanis többletjuttatást kapcsolt a Tny. 22/A. §-ának a betűzésével, ami az eredetileg hatályos állapota szerint arról a képletről rendelkezett kettő bekezdésben, amely alapján a megállapított nyugdíj összegét emelni kellett. A Tny. 22/A. §-át a jogalkotó többször módosította. A Tny. 22/A. §-ának hatályos szövegét 2017. január 1-jei hatálybalépéssel a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény és egyéb törvények módosításáról szóló 2016. évi CLXVII. törvény 12. §-a állapította meg. A Tny. 22/A. § (1) bekezdése tartalmazza azt a szabályt, amely korlátozást jelent. A szolgálati idő, illetve az átlagkereset figyelembe vételének a kizárása ugyanis alacsonyabb összegű nyugdíj megállapításához vezet ahhoz képest, mintha a szolgálati időben és az átlagkeresetben benne lenne a saját jogú nyugellátás mellett folytatott keresőtevékenység is. A Tny. 22/A. § (2) bekezdése a kompenzációról szól, ami ellentételezi az előbbi bekezdésben lefektetett korlátozó szabályt. Ez a bekezdés tartalmazza azt a képletet, amely alapján kiszámolható a megállapított havi nyugdíj összegének a növelése. A Tny. 22/A. § (2) bekezdése szerinti kompenzáló szabály célja nem az, hogy pontosan akkora összegű nyugdíjhoz vezessen, mintha a korlátozó szabály nem létezne, hanem az, hogy számszerű egyenértékűsége törekvés nélkül elismerje a saját jogú nyugellátás mellett folytatott keresőtevékenységgel 2007. január 1. óta együtt járó nyugdíjjárulék-fizetési kötelezettséget ahelyett, hogy szolgálati időként, illetve az átlagkereset számításakor venné figyelembe. Az AB 12/2018. (VII.18.) számú határozatában maga az Alkotmánybíróság ismerte el, hogy a Tny. 22/A. § (1) bekezdése valóban korlátozó szabályt tartalmaz, amely kizárja a szolgálati idő és az átlagkereset figyelembevételét, ami valójában alacsonyabb nyugdíjhoz vezet, mintha a szolgálati időben és az átlagkeresetben benne lenne a saját jogú nyugellátás mellett folytatott keresőtevékenység is.

Önmagában az az Alkotmánybírósági megállapítás, hogy nem a számszerű egyenértékűsége törekszik a jogalkotó, egyértelműen azt bizonyítja, hogy ez kizárólag jogalkotói trükközés, kvázi joggal való visszaélés, és az Alkotmánybíróság részéről a jogalkotónak történő maximális megfelelés miatt a jogállamiság alapjai kérdőjeleződnek meg. Esetemben a jogalkotó és a jogalkalmazó elvonta [REDACTED]-ig a társadalombiztosítási járulékokat, de sem az évenkénti 0,5%-os nyugdíjemelést (2022. februárig), illetve ezen időszakot társadalombiztosítási szolgálati időnek sem vette figyelembe. Az ellentételezés nélküli társadalombiztosítási járulék elvonás pedig esetemben nem felel meg sem a hatályos jogszabályoknak, sem az Alaptörvénynek, sem a Magyarország által elfogadott nemzetközi szerződéseknek, sem az Emberi Jogok Európai Egyezményének. sem az Emberi Jogi Európai Bíróság joggyakorlatának. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése azáltal sérül, hogy „a nyugellátás mellett folytatott keresőtevékenységhez nem fűződnek ugyanazon jogok, mint az általában vett, nyugellátás előtti keresőtevékenységhez. Ez pedig olyan korlátozás, mely jogállami elvekkel nem alátámasztott, és kifejezetten sérti a jogállamiság részét képező jogegyenlőség elvét. A B) cikk (1) bekezdésének a sérelme abban állapítható meg, hogy a Tny. 22/A. § (1) bekezdése egy korlátozó szabály, ami igazolhatatlan különbséget tesz a nyugellátás mellett folytatott keresőtevékenység és a nyugellátás előtti keresőtevékenység között, miközben a társadalombiztosítási járulékot, társadalombiztosítási adót az állam elvonja.

Nem véletlen, hogy a jogalkotó is észlelte ezt a jogi ellentmondást, ezért jelenleg az öregségi nyugdíjasoknak a munkaviszonyuk mellett már nem kell fizetniük a társadalombiztosítási adókat, járulékokat, viszont ennek fejében jogszerző időt sem szereznek.

Az „az egyenlőség végső forrása az egyenlő emberi méltóság” 3206/2014. (VII. 21.) AB határozat, 3157/2018. (V. 16.) AB határozat. A jogegyenlőség tehát az Alaptörvény II. cikkére vezethető vissza, jöllehet az általános egyenlőségi szabály az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésére alapozható. Ez dogmatikai egyszerűsítés, miközben a szükségszerű kapcsolat az egyenlő méltóság és a törvény előtti egyenlőség között változatlanul fennáll, mert az egyenlőség végső alapja az egyenlő méltóság 42/2012. (XII. 20.) AB határozat, 30/2017. (XI. 14.) AB határozat, 3157/2018. (V. 16.) AB határozat. **Ezek alapján az Alkotmánybíróság tévesen állapította meg, hogy nincs érdemi alkotmányos összefüggés a Tny. 22/A. § (1) bekezdése és az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése között a korábbi határozatában vizsgált jogegyenlőségi okból kifolyólag.** Az egyenlőség egyrészt az Alaptörvény II. cikkével is összefüggésbe hozható, és az Alaptörvény XV. cikkéhez is kötődik, amire önálló panaszelem vonatkozik. Utóbbi cikk sérelmének a vizsgálatkor az Alkotmánybíróság korábban kitért a B) cikk (1) bekezdése kapcsán előadott különbségtételre is. Az emberi méltóság (Alaptörvény II. cikk) sérelme abban is jelölhető meg, hogy a jogviszony jogellenes megsértésének a kiküszöbölésére megalkotott jogszabály nem hozta ugyanolyan vagy legalábbis megközelíthetően hasonló jogi helyzetbe az érintetteket, mint amilyenben az alaptörvénytől jogszabály alkalmazása előtt voltak. Az Alkotmánybíróság emlékeztetett arra, hogy az emberi méltóság az ember érinthetetlen lényegét juttatja kifejezésre. „Az egyén számára szubjektíve bosszúságot okozó helyzetek, esetleg célszerűtlennek tartott jogszabályi rendelkezések az emberi méltósághoz való jog alkotmányos értelemben vett tartalmával nem állnak összefüggésben” 3181/2018. (VI. 8.) AB határozat. A jogszabályi rendelkezés vonatkozásában az Alkotmánybíróság nem tudott (nem akart) olyan tartalmat azonosítani, amelyben az emberi méltósághoz fűződő elidegeníthetetlen jog összefüggésbe hozható lenne a sérelemmel. A tulajdonhoz való jog [Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése] sérelme a következő: a Tny. 22/A. § (1) bekezdése értelmében a nyugellátás mellett folytatott keresőtevékenység annak ellenére nem keletkeztet szolgálati időt és nem vehető figyelembe az átlagkereset számítása során, hogy nyugdíjjárulékot ugyanúgy kell fizetni utána a Tbj. 25. §-a alapján, mint a nyugellátás előtti keresőtevékenység után. Ez tehát egy ellentmondás, amely akként összegezhető, hogy a nyugellátás mellett folytatott keresőtevékenység után ugyanannyi nyugdíjjárulékot kell fizetni, mint a nem nyugellátás mellett folytatott keresőtevékenység után, mégse ugyanazok a jogkövetkezmények kapcsolódnak az előbbi befizetéshez, mint az utóbbihoz. Az Alkotmánybíróság ezt az ellentmondást már megvizsgálta. Az Alkotmány hatálya alatt a Tbj. 25. §-ának a felülvizsgálatakor arra az álláspontra helyezkedett, hogy „önmagában az a tény, hogy egyes tényállások ellentétes törvényi rendezést nyernek, még nem jelent szükségképpen alkotmányellenességet. »Az ilyen rendezés alkotmányellenessé csak akkor válik, ha az egyben az Alkotmány valamely rendelkezésének a sérelmével is együtt jár, vagyis, ha az ellentétes tartalmú szabályozás anyagi alkotmányellenességhez vezet, tehát például ha a rendelkezések valamelyike meg nem engedett diszkriminációt, egyéb alkotmányellenes helyzet megteremtését, vagy alkotmányos alapjog korlátozását eredményezi.« [35/1991. (VI. 20.) AB határozat, ABH 1991, 175, 176.]” {Abh.3., ABH 2010, 1913, 1915.} Az előbb idézett megállapítást az Alkotmánybíróság az Alaptörvény hatálya alatt számos döntésében megerősítette {43/2012. (XII. 20.) AB határozat; 3155/2018. (V. 11.) AB határozat}.

Azt is kifejtette már az Alkotmánybíróság, hogy a társadalombiztosítási jogviszonyokkal összefüggő szolgáltatások alkotmányossági felülvizsgálatakor felhasználhatók az Alaptörvény negyedik módosítása előtt hozott kapcsolódó döntései, figyelemmel azokra az elvekre, amelyeket a 13/2013. (VI. 17.) AB határozata leszögezett {3048/2013. (II. 28.) AB határozat, 3226/2015. (XI. 23.) AB határozat, 3237/2015. (XII. 8.) AB határozat, 3238/2017. (X. 10.) AB határozat.

Emlékeztetett az Alkotmánybíróság megerősített gyakorlatának azon releváns részére, amit egyik legutóbbi határozatában összefoglalt a társadalombiztosítási jogviszonyok alkotmányos tulajdonvédelme kapcsán. Eszerint a tulajdonhoz való jog sérelmére a társadalombiztosítási rendszerben ígért váromány korlátozása okán akkor lehet sikeresen hivatkozni, ha a szóban forgó ellátás biztosítási elemet is tartalmaz. A nyugdíjjárulék fizetésén alapuló öregségi nyugdíj kétség kívül ilyen, hiszen az állami nyugdíjrendszerben az ellátási jogosultság nyugdíjjárulék fizetésén alapul a Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló 2011. évi CXCV. törvény 40. § (2) bekezdése szerint. Ugyanakkor az Alkotmánybíróság arra is rámutatott már, hogy a társadalombiztosításban keverednek a biztosítási és a szolidaritási elv szerint finanszírozott ellátások. Ez a megállapítás a felosztó-kirovó rendszerben működő állami nyugdíjbiztosításra kifejezetten helytálló. Emiatt a korlátozás alkotmányossága nem ítéltető meg önmagában a fizetett járulék és az ellenszolgáltatás közötti mennyiségi viszony alapján. A befizetések és az ellátások pontos egyezőségére nem terjed ki a védelem. A szolidaritási elem miatt a járulékfizetés és a társadalombiztosítási szolgáltatások pontos megfeleltetése az Alaptörvény alapján nem követelhető meg. Ez azt jelenti, hogy az állami nyugdíjalapba történő befizetések és az onnan kapott ellátások nem mérhetők közvetlenül össze egymással. Ez a megállapítás az Alkotmánybíróság részéről egyáltalán nem fedi a valóságot, hiszen a társadalombiztosítási befizetés mértéke, és a szolgálati idő hossza alapján kerül megállapításra a nyugdíj, ezért is lehetséges az, hogy jelenleg több millió forintos nyugdíjak is vannak, mivel eltörlésre került a társadalombiztosítási befizetési összeg felső határa. Esetemben a társadalombiztosítási járulék/társadalombiztosítási adók befizetése az akkor hatályos társadalombiztosítási jogszabályi alapon történt, tehát az anyagi ellentételezés kötelező. Ennek hiányában jogsértő az alperes, a Fővárosi Törvényszék, a Kúria, sőt a magyar állam eljárása is, mivel esetemben semmilyen ellentételezés nem történt. A tulajdonhoz való jogot sértő csökkentés határa ott húzódik meg, ahol a járulékkal vásárolt ellátás elveszíti funkcióját {3238/2017. (X. 10.) AB határozat}. A Tny. 22/A. § (2) bekezdése egy kompenzáló szabály, amelynek célja ugyan nem az, hogy pontosan akkora összegű nyugdíjhoz vezessen, mintha a korlátozó szabály nem lenne a hatályos jog része, hanem az, hogy számszerű egyenértékűsége törekvés nélkül elismerje a saját jogú nyugellátás mellett folytatott keresőtevékenységgel 2007. január 1. óta együtt járó nyugdíjjárulék-fizetési kötelezettséget. A kompenzáció pontosan azt biztosítja, hogy a járulékkal vásárolt ellátás ne veszítse el funkcióját abban a sajátos értelemben, hogy a többlet-járulékfizetés magasabb összegű nyugdíjhoz vezet a nyugellátás mellett folytatott keresőtevékenység esetében is. Esetemben tehát a járulékkal vásárolt ellátás elveszítette a funkcióját, mert a többletbefizetés nem vezetett sem magasabb összegű nyugdíjhoz (nem volt évenkénti 0,5%-os emelés, sem pedig az adategyeztetés során nem számolták be a szolgálati időnek ezen időszakot).

Az Alkotmánybíróság megvizsgálta az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésének a sérelmét állító panaszelemet is, ami úgy szólt, hogy a támadott szabály „különbséget tesz az emberek két csoportja között aszerint, hogy valaki nyugellátás előtt kötelezett nyugdíjjárulék fizetésére, vagy e kötelezettségnek a nyugellátása mellett tesz eleget.” Az Alkotmánybíróság megállapította, másként kezeli a hatályos szabályozás a munkavállalók azon csoportját, akik öregségi nyugellátásban részesülnek és azokat, akik nem részesülnek ebben az ellátásban. Az Alkotmánybíróság gyakorlatában diszkrimináció összehasonlítható – azonos csoportba tartozó – személyi körön belül állapítható meg. A hátrányos megkülönböztetésnek tehát homogén csoporton belül kell fennállnia fogalmilag. Nem lehet hátrányos megkülönböztetésről beszélni, ha a jogi szabályozás eltérő alanyi körre állapít meg eltérő rendelkezéseket {Alaptörvény hatálya alatt először: 42/2012. (XII. 20.) AB határozat, 3172/2017. (VII. 14.) AB határozat}. Az Alkotmánybíróság rögzítette: az öregségi nyugdíjasként adó- és járulékköteles tevékenységet végző személyek nem tartoznak egy csoportba az ilyen tevékenységet végző, ám öregségi nyugdíjasként nem minősülő aktív dolgozókkal. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványban előadott hátrányos megkülönböztetés nem áll fenn, mert két különböző csoportra vonatkozik eltérő szabályozás.

Egyfajta nyugdíj-megállapítási rezsím vonatkozik az öregségi nyugellátásban nem részesülő adó- és járulékköteles tevékenységet végző személyekre és egy másik rendezi az öregségi nyugdíjasként adó- és járulékköteles tevékenységet végző személyek helyzetét a megállapított nyugdíj összegének az emelése érdekében. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Tny. 22/A. § (1) bekezdése nem sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, II. cikkét, XIII. cikk (1) bekezdését és XV. cikk (2) bekezdését. Az Alkotmánybíróság ezen eljárása során annak a kétyelje merült fel, hogy nem a támadott szabályozás tartalma ellentétes az Alaptörvénnyel, hanem annak a hiányossága. Emiatt hivatalból vizsgálta, hogy teljesülnek-e azok a feltételek, amelyek a jogalkotó általi mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállásának a megállapítását lehetővé teszik [Abtv. 46. § (2) bekezdés c) pont]. Az Alkotmánybíróság támaszkodott azokra a megállapításokra, amelyeket a IV. pontban tett. Az Alkotmánybíróság a mulasztás megállapítását alapozta már a hátrányos megkülönböztetés tilalmának a megsértésére {17/2017. (VII. 18.) AB határozat}. Az előbbi ügyben az egyes vallások követői minősültek homogén csoportnak, amelyen belül tett indokolatlan különbséget a sérelmezett szabályozás {17/2017. (VII. 18.) AB határozat}. Abból szükséges kiindulni, hogy diszkrimináció nemcsak akkor állapítható meg, ha a szabályozás azonos csoporton belül vezet hátrányos megkülönböztetésre, hanem akkor is, ha eltérő csoportba tartozó személyeket kezel azonos módon. A kezelésnek ez a módja is hátrányos megkülönböztetéshez vezet ugyanis abban a sajátos értelemben, hogy a korlátozást az okozza, hogy a szabályozás nem reflektál az elkülönülő csoport megkülönböztető jegyeire, jóllehet az Alaptörvényre visszavezethető, hogy figyelemmel kellene lennie azokra. A diszkrimináció tilalma tehát egyfelől azt követeli meg, hogy a különbözőeket különbözően, másfelől azt, hogy az azonosakat azonos módon kezelje a jog. Az Alkotmánybíróság mindezt úgy fogalmazta meg korábban, hogy „az egyenlő bánásmód követelményéből az fakad, hogy a hasonló eseteket hasonlóan, míg a különböző eseteket különbözőképpen kell kezelni” {3073/2015. (IV. 23.) AB határozat}. Azt is megállapította már a testület, hogy „ha az állam a különböző helyzetek között – azzal, hogy az azokban rejlő lényeges különbözőségeket figyelmen kívül hagyja – egyenlőtlen elbánást eredményező módon azonosságot állapít meg, az személyek közötti tilos megkülönböztetést eredményez, és ezért alkotmányellenes” {20/2014. (VII. 3.) AB határozat, 3024/2015. (II. 9.) AB határozat, 1/1995. (II. 8.) AB határozat, ABH 1995, 31, 56. Következésképpen a lényeges és releváns szempontból különböző helyzetben lévő személyeket nem lehet egyformán kezelni. Ebben az értelemben véve érvényesülhet a maga teljességében az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése, miszerint „[a] törvény előtt mindenki egyenlő”. A Tny. 22/A. § (1) bekezdése minden egyes, saját jogú nyugellátás mellett keresőtevékenységet folytató személyt azonos módon kezel: senkinek sem keletkeztet szolgálati időt és járulékalapot képező jövedelmet a járulékköteles tevékenysége. Viszonzásképpen minden egyes, saját jogú nyugellátás mellett keresőtevékenységet folytató személynek azon képlet szerint kell emelni a megállapított öregségi nyugdíja összegét, amely a Tny. 22/A. § (2) bekezdésében szerepel. Az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése hatálya alá tartozó esetben a „személyek közötti hátrányos megkülönböztetés vagy más korlátozás alkotmányellenessége akkor állapítható meg, ha a sérelem összefüggésben áll valamely alapjoggal, végső soron az emberi méltóság jogával, és a megkülönböztetésnek, illetve korlátozásnak nincs tárgyilagos mérlegelés szerint ésszerű indoka, vagyis önkényes [35/1994. (VI. 24.) AB határozat, ABH 1994, 197, 200.] {14/2014. (V. 13.) AB határozat}” {7/2015. (III. 19.) AB határozat}. A diszkrimináció igazolására vonatkozó kérdést úgy kell feltenni, hogy van-e tárgyilagos mérlegelés szerint ésszerű indoka annak, hogy a különböző csoportba tartozókat azonos módon kezelte a jogalkotó. Az azonos csoporton belüli megkülönböztetésre vonatkozó, előbb idézett tesztet ugyanis megfelelően kell alkalmazni, azaz logikailag meg kell fordítani. Ebben az esetben a megkülönböztetés a tulajdonhoz való joggal áll összefüggésben, hiszen a társadalombiztosítási jogviszonyokra kiterjed az alkotmányos tulajdonvédelem az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint. Ahhoz, hogy a különbözők azonos kezelése miatt mulasztás megállapítható legyen, nem elegendő önmagában az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésére hivatkozni. Míg ugyanis az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése kifejezi, hogy a jogban minden ember egyenlő, addig a materiális életviszonyokban minden ember különböző.

Nem vezethető le az Alaptörvényből, hogy egyediesíteni kellene a jogi szabályozást; ezzel ellentétben a jogi normával szemben támasztott elvárás az általánosság és a hipotetikusság. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésébe foglalt jogbiztonság és jogállamiság elvéből azonban az következik, hogy az előbb megállapított két csoportra különböző normának kell vonatkoznia. Ez az a többletelem, amely miatt a jogi szabályozás Alaptörvényből levezethető lényeges tartalma hiányosnak minősíthető. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése alapján Magyarország független, demokratikus jogállam. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata alapján „ennek a jogállami minőségnek nélkülözhetetlen eleme a jogbiztonság. A jogbiztonság az állam – s elsősorban a jogalkotó – köteletségévé teszi annak biztosítását, hogy a jog egésze, egyes részterületei és az egyes jogszabályok is világosak, egyértelműek, működésüket tekintve kiszámíthatóak és előreláthatóak legyenek a norma címzettjei számára. A jogbiztonság nem csupán az egyes normák egyértelműségét követeli meg, de az egyes jogintézmények működésének kiszámíthatóságát [9/1992. (I. 30.) AB határozat, ABH 1992, 59, 65-66.] 31/2012. (VI. 29.) AB határozat, 24/2016. (XII. 12.) AB határozat, 3098/2016. (V. 24.) AB határozat. A testület azt is megállapította már, hogy „a jogbiztonság elve többek között megköveteli a szerzett jogok védelmét, a véglegesen teljesedésbe ment jogviszonyok érintetlenül hagyását, továbbá a múltban keletkezett tartós jogviszonyok megváltoztathatóságának alkotmányos szabályokkal való korlátozhatóságát. Mindemellett az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint «a jogbiztonság és a szerzett jog alkotmányos védelme nem értelmezhető akként, hogy a múltban keletkezett jogviszonyokat soha nem lehet alkotmányos szabályozásokkal megváltoztatni» [515/B/1997. AB határozat, ABH 1998, 976, 977., 3244/2014. (X. 3.) AB határozat], 3078/2017. (IV. 28.) AB határozat, az Alaptörvény hatálya előtt: 3062/2012. (VII. 26.) AB határozat}. „Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében meghatározott jogállamiság elvéből következik az Alaptörvényben szabályozott szerveknek az a kötelezettsége, hogy alkotmányos jelentőségű hatásköreiket, feladataik teljesítését kölcsönösen segítve, együttműködve gyakorolják” [18/2013. (VII. 3.) AB határozat. A szükséges jogalkotási lépéseket a jogalkotónak kell azonosítania és végrehajtania jogállami keretek között. Ez következik ugyanis a törvényalkotó és az Alkotmánybíróság hatáskörgyakorlása közti interakcióból a jogállamban, amelyben a jogszabályok megalkotására és megsemmisítésére elkülönült fórumokat hatalmaz fel az Alaptörvény. Egyrészt ily módon válhat a társadalombiztosítási jog egyik kiemelkedően fontos jogintézménye (az öregségi nyugdíj) kiszámíthatóvá, másrészt ekként számolhatók fel a jogellenesnek minősített szabályozás hátrányos jogkövetkezményei. Ezek megszüntetése szintén egyike a jogállamiságból fakadó követelményeknek. Amíg a múltban keletkezett társadalombiztosítási jogviszony tartalma alkotmányos szabályozással megváltoztatható, addig nem korlátozható azzal, hogy csak részben orvosolják a jogellenes jogviszony-megszüntetés különböző jogkövetkezményeit. A jogállamiságból levezetett előbbi elvárás mellett a nyugdíjbiztosítási jogviszonyokra vonatkozó rendelkezések stabilitása, kiszámítható működtetése is azt követeli meg, hogy a státuszváltozás helyreállítható legyen. A 3206/2014. (VII. 21.) AB határozat indokolásának [23] bekezdése is megerősítette a korábbi határozatokban körvonalazott gondolatokat: „az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésében foglalt általános egyenlőségi szabály [...], amely a jogrend valamennyi szabálya tekintetében azért biztosítja az egyenlően kezelés követelményét, mert az egyenlőség végső forrása az egyenlő emberi méltóság. A jogegyenlőség klauzulája a közhatalmat gyakorlók számára tehát azt az alkotmányos parancsot fogalmazza meg, hogy valamennyi személyt egyenlő méltóságúként kezeljenek, és szempontjaikat egyenlő mércével és méltányossággal mérjék. Ebből következik, hogy egy adott szabályozás abban az esetben nem felel meg az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésében foglalt alkotmányos mércének, ha végső soron az emberi méltósághoz fűződő jogot sérti. Vagyis a jogegyenlőség elve nem bármifajta különbségtételt, hanem csupán az emberi méltóságot sértő megkülönböztetéseket tilalmazza.” Ezt az értelmezést az Alkotmánybíróság számos határozatában megerősítette. Az Alkotmánybíróság gyakorlata az emberi méltósághoz való jogot tekinti az általános jogegyenlőség [Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdés] forrásának. Az Alaptörvény II. cikkének meghatározó tartalmi eleme, hogy az önkényes – tehát észszerű, kellő súlyú alkotmányos indok nélküli – megkülönböztetéstől mentesen érvényesüljön.

Az Alkotmánybíróság a 42/2012. (XII. 20.) AB határozat indokolásának [28] bekezdésében foglalta össze az Alaptörvény alapján azokat a szempontokat, amelyeket a figyelembe kell venni az emberi méltóságot sértő megkülönböztetés esetén. Eszerint „az azonos szabályozási koncepción belül adott, homogén csoportra nézve eltérő szabályozás a diszkrimináció tilalmába ütközik, kivéve, ha az eltérésnek ésszerű, kellő súlyú alkotmányos indoka van, azaz nem önkényes [...]. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint nem tekinthető viszont [...] hátrányos megkülönböztetésnek, ha a jogi szabályozás különböző tulajdonságokkal bíró alanyi körre eltérő rendelkezéseket állapít meg, mert alkotmányellenes megkülönböztetés csak összehasonlítható – azonos csoportba tartozó – személyi körben lehetséges.

Esetemben az azonos homogén csoportba, azaz a [REDACTED] öregségi (szolgálati) nyugdíjban részesülő munkát végzők vonatkozásában vagy évi 0,5 %-os nyugdíjemelést kellett volna végrehajtani vagy be kellett volna számítani a társadalombiztosítási jogszerző időt. Esetemben 2022. februárig nem valósult meg a pénzbeli emeleté, azaz nem történt semmilyen ellentételezése a társadalombiztosítási befizetésnek. Ez tehát ellentétes a hatályos Alaptörvénnyel, és az Emberi Jogok Európai Egyezményével is. Ráadásul az alperes az adategyeztetés kapcsán hozott határozatát jogsértő módon a hatályos jogszabály alapján előírt 75 nap helyett több mint 13 hónap (összesen 410 nap után) hozta meg, amelyet a Fővárosi Törvényszék, és a Kúria is jogszerűnek minősített. Ezen jogalkalmazói határozatok, ítéletek, végzések egyértelműen igazolják, hogy sérült a tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető emberi jogom.

Az Alkotmánybíróság az 5/2020. (I.29.) AB határozatában megerősítette a tisztességes eljáráshoz való joggal kapcsolatos korábbi gyakorlatát. Az Alkotmánybíróság 6/1998. (III. 11.) AB határozatában (megerősítette a 3/2014. (I.21.) AB határozat is) leszögezte, hogy a tisztességes eljárás követelménye felöleli az eljárásjogi garanciák érvényesülését, és egy olyan minőséget jelent, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csak megítélni. A tisztességes eljárás követelménye a hatósági ügyek intézése során túlmutat az eljárás legalitásán.

Az Alaptörvény XXIV. cikkének érvényesüléséhez nem elegendő, ha a hatóságok betartják az ügy elintézésére irányadó anyagi és eljárási jogszabályokat, bár ez alapvető követelmény, hanem szükséges az is, hogy mind az egyedi ügyintézés, mind az arra irányadó jogszabályok segítsék az ügyféli jogok érvényesülését. A jogállamiság és az abból fakadó tisztességes eljárás követelményének tehát nem csak a szabályozási szinten, hanem a jogalkalmazó szervek mindennapi gyakorlatában is folyamatosan érvényesülnie kell. Egyes részletszabályok betartásának elmaradása miatt épp úgy lehet egy eljárás méltánytalan, igazságtalan, azaz nem tisztességes, mint valamennyi részletszabály betartása ellenére. A tisztességes eljáráshoz való jog az eljárásjogi jellegű szabályozási környezettel szemben szolgál alkotmányos mérceként, egyúttal a jogérvényesítés segítségét szolgálja, annak fontos részeleme a tájékoztatás. A tisztességes eljáráshoz való jogból fakad az eljárási határidők betartásának követelménye, az eljáró hatóságok ügyfelekkel szemben fennálló tájékoztatási kötelezettsége, valamint az önálló jogként nevesített jogorvoslathoz való jog is. A tisztességes eljáráshoz való jog magában foglalja az állami aktusok által érintett jogok, törvényes érdekek, és különösen a gyengék és veszélyeztetettek érdekeinek védelme közötti egyensúly kialakításának célját, annak felismerését, hogy az egyének érdekeit az állammal való kapcsolataikban védeni kell.

Esetemben az alperes az adategyeztetési eljárás során hozott határozatát jogsértő módon a hatályos jogszabály alapján előírt 75 nap helyett több mint 13 hónap (összesen 410 nap után) hozta meg. [REDACTED] indult az adategyeztetési eljárás, ugyanakkor az alperes a határozatát [REDACTED] hozta meg, amelyet a Fővárosi Törvényszék, és a Kúria is jogszerűnek minősített.

Ezen jogalkalmazói határozatok, ítéletek, végzések egyértelműen igazolják, hogy sérült a tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető emberi jogom, amely az alábbi (előző bekezdésekben részletezett) alkotmánybíróági határozatokban foglaltakkal egyértelműen igazolható. (Az Alkotmánybíróság az 5/2020. (I.29.) AB határozatában megerősítette a tisztességes eljáráshoz való joggal kapcsolatos korábbi gyakorlatát. Az Alkotmánybíróság 6/1998. (III. 11.) AB határozatában (megerősítette a 3/2014. (I.21.) AB határozat is.)

Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerint Magyarország független, demokratikus jogállam. Ahogy azt az Alkotmánybíróság a 3293/2019. (XI.18.) AB határozatában ismételten kifejtette, a testület következetes gyakorlata szerint a jogállamiság nélkülözhetetlen eleme a jogbiztonság. A jogbiztonság követelményét a jogállamiság klauzula immanens módon tartalmazza. A jogbiztonság az állam kötelességévé teszi annak biztosítását, hogy a jog egésze, egyes részterületei és az egyes jogszabályok is világosak, egyértelműek, működésüket tekintve kiszámíthatóak és előreláthatóak legyenek a norma címzettjei számára. A jogbiztonság egyik legfontosabb alapkövetelménye a jogszabályok kiszámíthatósága és az egyes jogi normák egyértelműsége (33/2014. (XI. 7.) AB határozat). Ugyanakkor a jogbiztonság nem csupán az egyes normák egyértelműségét követeli meg, de az egyes jogintézmények kiszámíthatóságát is. Csakis formalizált eljárási szabályok megkövetelésével és betartásával működhetnek alkotmányosan a jogintézmények. Megfelelő eljárási garanciák nélkül működő eljárásban a jogbiztonság szenved sérelmet. (9/1992. (I. 30.) AB hat.) A jogbiztonság igénye nemcsak az, hogy a jogszabályok, hanem a jogalkalmazók döntési megfontolásai, az egyedi ügyekben hozott döntések is átláthatóak, követhetőek legyenek, vagyis a közhatalmi szervek hatáskörgyakorlása, feladatellátása is megfeleljen az előreláthatóság, megismerhetőség és kiszámíthatóság követelményének. Az eljárási garanciák teszik lehetővé az eljárási hibák orvosolhatóságát, a jogalkalmazói tevékenység törvényi keretek között maradását, az eljárás alanyainak jogi védettségét, ami elengedhetetlen feltétele az alapvető jogok érvényesülésének. A jogbiztonság követelményéből adódóan az alaptörvényi elveknek, követelményeknek egyedi ügyekben is érvényesülniük kell. A jogbiztonság igénye magában foglalja a közhatalmi döntések előreláthatóságát, kiszámíthatóságát, aminek biztosításához elengedhetetlenül szükséges az eljáró szervvel szemben törvényben előírt és az ügyfelek irányában fennálló tájékoztatási kötelezettség, és annak teljesítése. Az Alkotmánybíróság szerint a jogbiztonság az állam kötelességévé teszi annak biztosítását, hogy a jog egésze, egyes részterületei és az egyes jogszabályok is világosak, egyértelműek legyenek a norma címzettjei számára. A jogállamiság elvéből folyó követelmény a közhatalom, a közigazgatás törvény alá rendeltsége: a közhatalommal rendelkező szervek a jog által megállapított működési rendben, a polgárok számára megismerhető és kiszámítható módon szabályozott korlátok között fejtik ki tevékenységüket. Nem hagyható figyelmen kívül, hogy a kiszámíthatóság és az eljárási garanciák biztosítása szorosan összekapcsolódik az egyes alanyi alapjogok védelmével, mintegy kölcsönösen feltételezik egymást. Az alapjogok valódi érvényesülését képes kiüresíteni, megbénítani a szabályozás vagy a jogalkalmazás hibáiból, zavarából adódó kiszámíthatatlanság, az eljárásra vonatkozó garanciális szabályok félre tétele, figyelmen kívül hagyása. Érdemes utalni itt arra az alkotmánybíróági tézisre, amely szerint közvetlen alkotmányi garanciák gazdaságossági és célszerűségi okokból, az eljárás egyszerűsítése vagy az időszűrés követelményének érvényesülése címén sem mellőzhetők. Az Alkotmánybíróság már 1992-ben, a korábbi Alkotmány alapján megfogalmazta, hogy a jogalkotás garanciális szabályainak mellőzésével hozott minisztériumi és egyéb központi állami szervektől származó, jogi iránymutatást tartalmazó leiratok, körlevelek, útmutatók, iránymutatások, állásfoglalások és egyéb informális jogértelmezések kiadása és az ezekkel való irányítás gyakorlata alkotmányellenes, majd a 23/2007. (IV. 19.) AB határozat mindezt megerősítette. Az Alaptörvény II. cikke alapján az emberi méltóság sérthetetlen, minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz. Az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdése alapján az ember sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogait tiszteletben kell tartani, védelmük az állam elsőrendű kötelezettsége.

A két évtizedes alkotmánybíróági gyakorlat alapján állami szemszögből létezik az alapjogoknak egy objektív intézményvédelmi oldala: az egyén szubjektív (alanyi) jogának biztosításával, védelmével, érvényesülésével összefüggő tágabb értelemben vett pozitív állami kötelezettségeket összefoglalóan objektív állami intézményvédelmi kötelezettségnek nevezzük. Az állam a szubjektív alapjog által védett körön túlmenően is meghatározhatja ugyanazon alapjog objektív, intézményes védelmi körét. Az Alkotmánybíróság megállapította azt is, hogy az életvédelmi kötelezettség körében az állam elsőrendű és alapvető fontosságú kötelezettsége az emberi élet védelme: nemcsak egyedi szinten, hanem általában az emberi életet és létfeltételeket kell védenie. Az állam objektív életvédelmi kötelezettsége az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdésének, illetve a II. cikkének együttes értelmezéséből továbbra is levezethető. Az állam életvédelmi kötelezettsége körében az állam az egyes emberek élethez való alanyi jogát nem sértheti meg. A szubjektív alapjoggal kapcsolatban az állam kötelezettsége arra is kiterjed, hogy annak védelméről jogalkotással és szervezési intézkedésekkel gondoskodik. Az Alkotmánybíróság már a 64/1991. (XII.17.) AB határozatban rögzítette, hogy „az emberi méltósághoz való jog azt jelenti, hogy van az egyén autonómiájának, önrendelkezésének egy olyan mindenki más rendelkezése alól kivont magja, amelynél fogva – a klasszikus megfogalmazás szerint – az ember alany marad, s nem válhat eszközzé vagy tárggyá. A méltósághoz való jognak ez a felfogása különbözteti meg az embert a jogi személyektől, amelyek teljesen szabályozás alá vonhatók, nincs érinthetetlen lényegük.” A tárgyként kezelés tilalmát erősítette meg a 39/2007. (VI. 20.) AB határozat, melynek értelmében „az ember soha nem tekinthető pusztán eszköznek valamilyen közcél eléréséhez.” Erre az elvre hivatkozva döntött a testület a 8/2011. (II. 18.) AB határozatban is, melyben rögzítette: az érintett személyeknek az állami feladatmegoldás „eszközeként” való kezelése ellentétes az emberi méltósággal. Az Alkotmánybíróság már az egyik első, 1990-ben hozott döntésében kimondta továbbá, hogy az emberi méltósághoz való jog általános személyiségi jog, amelynek egyes fontos eleme az önrendelkezés szabadsága, az önrendelkezéshez való jog. Ugyanebben a határozatban hívta fel a figyelmet arra az Alkotmánybíróság, hogy az önrendelkezési jog – mint az összes különös személyiségi jog – az egyén autonómiáját, az egyéni döntés szabadságát védi. A 3132/2013. (VII. 2.) AB határozatban az Alkotmánybíróság megállapította, hogy „az Alaptörvény emberképe nem az elszigetelt egyéné, hanem a társadalomban élő felelős személyisége. Ez következik különösen az Alaptörvény O) cikkéből.

A XV. cikk (2) bekezdése kimondja, hogy az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja. Amint arra az Alkotmánybíróság is rámutatott, a XV. cikk (2) bekezdésében foglalt tilalom kiterjeszthető a teljes jogrendszerre, mert az ott felsorolt diszkriminatív megkülönböztetések nemcsak az alapvető jogok védelmi körébe tartozó jogszabályokban, hanem bármely jogszabályban előfordulhatnak. Joggal feltételezhető tehát, hogy az Alaptörvény értékrendje szerint ezek a megkülönböztetések akkor is tilosak, ha nem az alapvető jogok védelmi körébe eső tárgyakat szabályozó jogszabályok tartalmazzák. (42/2012. (XII.20.) AB határozat). Az Alkotmánybíróság gyakorlatában, ha a megkülönböztetés valamely alapjog vonatkozásában áll fenn, a testület annak alkotmányosságát az alapjog-korlátozás általános tesztje, a szükségesség-arányosság teszt alapján vizsgálja. Ha a megkülönböztetés nem alapjogra vonatkozik, a testület az ésszerűségi tesztet alkalmazza [3062/2012. (VII. 26.) AB határozat, 3/2014. (I. 21.) AB határozat]. A hátrányos megkülönböztetés tilalma alapján pedig Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármilyen megkülönböztetés nélkül kell, hogy biztosítsa. Tny. 22/A. § (1)–(3) bekezdései sértik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, II. cikkét, XIII. cikk (1) bekezdését és XV. cikk (2) bekezdését. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése azért sérül, mert a saját jogú nyugellátás mellett folytatott keresőtevékenység jogállami keretek között alkotmányosan nem korlátozható, ha az nem sérti mások jogait vagy jogos érdekeit. A nyugellátás mellett folytatott keresőtevékenységhez nem fűződnek ugyanazon jogok, mint az általában vett, nyugellátás előtti keresőtevékenységhez. Ez pedig olyan korlátozás, mely jogállami elvekkel nem alátámasztott, és kifejezetten sérti a jogállamiság részét képező jogegyenlőség elvét.

Az Alaptörvény II. cikkének a sérelmére az vezet, hogy alaptörvény-ellenes jogszabály folytán nyugellátás igénybevételére kényszerültem a betegségem miatti nyugállományba helyezés kapcsán, és a jogszabály nem hozott ugyanolyan jogi helyzetbe, mint amilyenben az alaptörvénytől jogszabály alkalmazása előtt volt. A jogalkotó megoldása nyilvánvalóan méltatlan helyzetbe hozott, ami által sérült az emberi méltóságom. Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése sérelme azáltal következett be, hogy kellő társadalmi cél és indok nélküli tulajdonkorlátozás valósul meg azáltal, hogy a korlátozás indok és alátámasztás nélkül foszt meg a munkám eredményétől úgy, hogy egyúttal a tevékenységemet befizetési kötelezettséggel sújtja és ezzel kettős aránytalanságot valósít meg: a saját jogú nyugellátás mellett folytatott keresőtevékenységet folytatóként felső korlát nélkül fizettem a társadalombiztosítási járulékot, ugyanakkor nem jutok ezzel arányos juttatáshoz, sőt semmilyen kompenzációhoz. A jogállamiság részét képező jogegyenlőség elve sérül, mert a támadott szabályozás különbséget tesz az emberek két csoportja között aszerint, hogy valaki nyugellátás előtt kötelezett nyugdíjjárulék fizetésére, vagy e kötelezettségnek a nyugellátása mellett tesz eleget. Mindkét csoport eleget tesz normatív módon meghatározott kötelezettségnek, de ezzel egyidejűleg negatív megkülönböztetés történik: a nyugellátáshoz az a szankció társul, hogy a felső határ nélkül járulékot fizető nem jut hozzá ahhoz a jogosultsághoz, ami a másik csoportot illeti. Ezen hátrányos megkülönböztetés nincs semmilyen jogállami elvvel alátámasztva, még akkor sem, ha az Alkotmánybíróság az azonos homogén csoport elvét próbálja követni, csak hogy az Alkotmánybíróság az azonos homogén csoportokat is rendszeresen alcsoportokra osztja, annak érdekében, hogy megfeleljen a jogalkotó elvárásainak. A vázolt különbségtétel a diszkrimináció tilalmába ütközik és sérti az alapvető jogokat. Ezáltal sérti az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdését. A saját jogú nyugdíjas foglalkoztatott 2006. december 31-ig nem volt köteles nyugdíjjárulékot fizetni a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: Tbj.) 25. §-a szerint. 2007. január 1. óta azonban köteles. Ezáltal megszűnt az a különbségtétel, amely a nyugdíjas és a nem nyugdíjas személyek járulékfizetési kötelezettségét érintően az addig hatályos szabályok alapján fennállt. A törvényalkotó a Tny. módosításával kompenzálta azt, hogy a nyugdíjas foglalkoztatott is fizet nyugdíjjárulékot. A többletjárulék-fizetéshez ugyanis többletjuttatást kapcsolt a Tny. 22/A. §-ának a betűzésével, ami az eredetileg hatályos állapota szerint arról a képletről rendelkezett kettő bekezdésben, amely alapján a megállapított nyugdíj összegét emelni kellett. A Tny. 22/A. §-át a jogalkotó többször módosította. A Tny. 22/A. §-ának hatályos szövegét 2017. január 1-jei hatálybalépéssel a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény és egyéb törvények módosításáról szóló 2016. évi CLXVII. törvény 12. §-a állapította meg. A Tny. 22/A. § (1) bekezdése tartalmazza azt a szabályt, amely korlátozást jelent. A szolgálati idő, illetve az átlagkereset figyelembe vételének a kizárása alacsonyabb összegű nyugdíj megállapításához vezet ahhoz képest, mintha a szolgálati időben és az átlagkeresetben benne lenne a saját jogú nyugellátás mellett folytatott keresőtevékenység is. A Tny. 22/A. § (2) bekezdése a kompenzációról szól, ami ellentételezi az előbbi bekezdésben lefektetett korlátozó szabályt. Ez a bekezdés tartalmazza azt a képletet, amely alapján kiszámolható a megállapított havi nyugdíj összegének a növelése. A Tny. 22/A. § (2) bekezdése szerinti kompenzáló szabály célja nem az, hogy pontosan akkora összegű nyugdíjhoz vezessen, mintha a korlátozó szabály nem létezne, hanem az, hogy számszerű egyenértékűsége törekvés nélkül elismerje a saját jogú nyugellátás mellett folytatott keresőtevékenységgel 2007. január 1. óta együtt járó nyugdíjjárulékfizetési kötelezettséget ahelyett, hogy szolgálati időként, illetve az átlagkereset számításakor venné figyelembe. A Tny. 83. § (1) bekezdése szerint az e törvény alapján megállapított nyugellátásról lemondani, azt – mint a jogosult személyéhez kötött ellátást – átruházni (engedményezni) nem lehet. Ez a rendelkezés teremti meg az öregségi nyugdíjas státusz élethosszig tartó garanciáját. Ez a szabályozás nincs tekintettel arra, hogy a saját jogú nyugdíjas foglalkoztatott személyes döntése alapján vagy a jogellenes jogviszony-megszüntetés folyamánként került a Tny. 22/A. § hatálya alá.

Figyelemmel azonban arra, hogy a kompenzáló szabály nem biztosít egyenértékű ellentételezést, az érintett biztosítottak akár hátrányt is szenvedhetnek, mert nem biztosítja a szabályozás, hogy az eredetileg megállapított öregségi nyugdíjuk emelésekkel növelt összege elérje azt a szintet, amire a nyugalmazásuk időpontjában hatályos rendelkezések szerint jogosultak lennének. A Tny. 22/A. § (1) bekezdése egy korlátozó szabály, ami igazolhatatlan különbséget tesz a nyugellátás mellett folytatott keresőtevékenység és a nyugellátás előtti keresőtevékenység között. Az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy „az egyenlőség végső forrása az egyenlő emberi méltóság” (3206/2014. (VII. 21.) AB határozat, 3157/2018. (V. 16.) AB határozat). A jogegyenlőség tehát az Alaptörvény II. cikkére vezethető vissza, jóllehet az általános egyenlőségi szabály az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésére alapozható. Ez dogmatikai egyszerűsítés, miközben a szükségszerű kapcsolat az egyenlő méltóság és a törvény előtti egyenlőség között változatlanul fennáll, mert az egyenlőség végső alapja az egyenlő méltóság (42/2012. (XII. 20.) AB határozat, 30/2017. (XI. 14.) AB határozat, 3157/2018. (V. 16.) AB határozat). Ezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy nincs érdemi alkotmányos összefüggés a Tny. 22/A. § (1) bekezdése és az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése között a jogegyenlőségi okból kifolyólag. Az egyenlőség egyrészt az Alaptörvény II. cikkével hozható összefüggésbe, amit eddig más kezdeményezés az egyenlőséggel kapcsolatban nem hívott fel. Másrészt az Alaptörvény XV. cikkéhez kötődik. Utóbbi cikk sérelmének a vizsgálatok az Alkotmánybíróság kitért a B) cikk (1) bekezdése kapcsán előadott különbségtételre is. Az emberi méltóság (Alaptörvény II. cikk) sérelme abban jelölhető meg, hogy a megalkotott jogszabály nem hozta ugyanolyan jogi helyzetbe az érintetteket, mint amilyenben az alaptörvénytől jogszabály alkalmazása előtt voltak. Az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy az emberi méltóság az ember érinthetetlen lényegét juttatja kifejezésre. „Az egyén számára szubjektíve bosszúságot okozó helyzetek, esetleg célszerűtlennek tartott jogszabályi rendelkezések az emberi méltósághoz való jog alkotmányos értelemben vett tartalmával nem állnak összefüggésben” (3181/2018. (VI. 8.) AB határozat). A tulajdonhoz való jog [Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése sérelme a következő: a Tny. 22/A. § (1) bekezdése értelmében a nyugellátás mellett folytatott keresőtevékenység annak ellenére nem keletkeztet szolgálati időt és nem vehető figyelembe az átlagkereset számítása során, hogy nyugdíjjárulékot ugyanúgy kell fizetni utána a Tbj. 25. §-a alapján, mint a nyugellátás előtti keresőtevékenység után. Ez tehát egy ellentmondás, amely akként összegezhető, hogy a nyugellátás mellett folytatott keresőtevékenység után ugyanannyi nyugdíjjárulékot kell fizetni, mint a nem nyugellátás mellett folytatott keresőtevékenység után, mégse ugyanazok a jogkövetkezmények kapcsolódnak az előbbi befizetéshez, mint az utóbbihoz. Az Alkotmány hatálya alatt a Tbj. 25. §-ának a felülvizsgálatakor arra az álláspontra helyezkedett, hogy „önmagában az a tény, hogy egyes tényállások ellentétes törvényi rendezést nyernek, még nem jelent szükségképpen alkotmányellenességet. Az ilyen rendezés alkotmányellenessé csak akkor válik, ha az egyben az Alkotmány valamely rendelkezésének a sérelmével is együtt jár, vagyis, ha az ellentétes tartalmú szabályozás anyagi alkotmányellenességhez vezet, tehát például ha a rendelkezések valamelyike meg nem engedett diszkriminációt, egyéb alkotmányellenes helyzet megteremtését, vagy alkotmányos alapjog korlátozását eredményezi. (35/1991. (VI. 20.) AB határozat, ABH 1991, 175, 176., Abh.3., ABH 2010, 1913, 1915.) Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény hatálya alatt számos döntésében megerősítette (43/2012. (XII. 20.) AB határozat, 3155/2018. (V. 11.) AB határozat). Azt is kifejtette már az Alkotmánybíróság, hogy a társadalombiztosítási jogviszonyokkal összefüggő szolgáltatások alkotmányossági felülvizsgálatakor felhasználhatók az Alaptörvény negyedik módosítása előtt hozott kapcsolódó döntései, figyelemmel azokra az elvekre, amelyeket a 13/2013. (VI. 17.) AB határozat leszögezett (3048/2013. (II. 28.) AB határozat, 3226/2015. (XI. 23.) AB határozat, 3237/2015. (XII. 8.) AB határozat, 3238/2017. (X. 10.) AB határozat). Emlékeztet az Alkotmánybíróság megerősített gyakorlatának azon releváns részére, a társadalombiztosítási jogviszonyok alkotmányos tulajdonvédelme kapcsán, mely szerint a tulajdonhoz való jog sérelmére a társadalombiztosítási rendszerben ígért váromány korlátozása okán akkor lehet sikeresen hivatkozni, ha a szóban forgó ellátás biztosítási elemet is tartalmaz.

A nyugdíjjárulék fizetésén alapuló szolgálati nyugdíj kétség kívül ilyen, hiszen az állami nyugdíjrendszerben az ellátási jogosultság nyugdíjjárulék fizetésén alapul a Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló 2011. évi CXCV. törvény 40. § (2) bekezdése szerint. A tulajdonhoz való jogot sértő csökkentés határa ott húzódik meg, ahol a járulékkal vásárolt ellátás elveszíti funkcióját (3238/2017. (X. 10.) AB határozat. A Tny. 22/A. § (2) bekezdése egy kompenzáló szabály, amelynek célja ugyan nem az, hogy pontosan akkora összegű nyugdíjhoz vezessen, mintha a korlátozó szabály nem lenne a hatályos jog része, hanem az, hogy számszerű egyenértékűsége törekvés nélkül elismerje a saját jogú nyugellátás mellett folytatott keresőtevékenységgel 2007. január 1. óta együtt járó nyugdíjjárulék-fizetési kötelezettséget. A kompenzáció pontosan azt biztosítja, hogy a járulékkal vásárolt ellátás ne veszítse el funkcióját abban a sajátos értelemben, hogy a többlet-járulékfizetés magasabb összegű nyugdíjhoz vezet a nyugellátás mellett folytatott keresőtevékenység esetében is. Következésképpen megállapítható, hogy a felosztó-kirovó elv szerint működő állami nyugdíjbiztosítás rendszerében a támadott szabály sérti az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdését, amennyiben semmilyen kompenzáció (évenkénti 0,5% emelés vagy a jogszerező idő szolgálati időként történő elismerése nem valósul meg). Az Alkotmánybíróság megvizsgálta az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésének a sérelmét is mely szerint a támadott szabály különbséget tesz az emberek két csoportja között aszerint, hogy valaki nyugellátás előtt kötelezett nyugdíjjárulék fizetésére, vagy e kötelezettségnek a nyugellátása mellett tesz eleget. Az Alkotmánybíróság gyakorlatában diszkrimináció összehasonlítható – azonos csoportba tartozó – személyi körön belül állapítható meg.

A hátrányos megkülönböztetésnek tehát homogén csoporton belül kell fennállnia fogalmilag. Nem lehet hátrányos megkülönböztetésről beszélni, ha a jogi szabályozás eltérő alanyi körre állapít meg eltérő rendelkezéseket (42/2012. (XII. 20.) AB határozat, 3172/2017. (VII. 14.) AB határozat). Az Alkotmánybíróság rögzítette: az öregségi nyugdíjasként adó- és járulékköteles tevékenységet végző személyek azonos homogén csoportnak minősülnek. Ez alapján tehát amennyiben ezen csoportba tartozók esetében különbséget tesz a jogalkalmazó azaz egyik esetben emeli az éves nyugdíjat 0,5%-kal, vagy szolgálati időbe beszámítja, míg a másik öregségi nyugdíjas esetében egyik elemet sem alkalmazza, ezzel egyértelműen diszkrimináció valósul meg. Mindezek alapján a Tny. 22/A. § (1) bekezdésének nem alkalmazása esetében sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, II. cikkét, XIII. cikk (1) bekezdését és XV. cikk (2) bekezdését. Az Alkotmánybíróság a mulasztás megállapítását alapozta már a hátrányos megkülönböztetés tilalmának a megsértésére (17/2017. (VII. 18.) AB határozat. A társadalombiztosítása befizetés mértéke, és a szolgálati idő hossza alapján kerül megállapításra a nyugdíj. Esetemben a társadalombiztosítási járulék/társadalombiztosítási adók befizetése az akkor hatályos társadalombiztosítási jogszabályi alapon történt, tehát az anyagi ellentételezés kötelező. Ennek hiányában jogsértő az alperes, a Fővárosi Törvényszék, a Kúria, sőt a magyar állam eljárása is. A kompenzáció pontosan azt biztosítja, hogy a járulékkal vásárolt ellátás ne veszítse el funkcióját abban a sajátos értelemben, hogy a többlet-járulékfizetés magasabb összegű nyugdíjhoz vezet a nyugellátás mellett folytatott keresőtevékenység esetében is.

Diszkrimináció nemcsak akkor állapítható meg, ha a szabályozás azonos csoporton belül vezet hátrányos megkülönböztetésre, hanem akkor is, ha eltérő csoportba tartozó személyeket kezel azonos módon. A kezelésnek ez a módja is hátrányos megkülönböztetéshez vezet ugyanis abban a sajátos értelemben, hogy a korlátozást az okozza, hogy a szabályozás nem reflektál az elkülönülő csoport megkülönböztető jegyeire, jóllehet az Alaptörvényre visszavezethető, hogy figyelemmel kellene lennie azokra. A diszkrimináció tilalma tehát egyfelől azt követeli meg, hogy a különbözőeket különbözően, másfelől azt, hogy az azonosakat azonos módon kezelje a jog. Az Alkotmánybíróság mindezt úgy fogalmazta meg korábban, hogy „az egyenlő bánásmód követelményéből az fakad, hogy a hasonló eseteket hasonlóan, míg a különböző eseteket különbözőképpen kell kezelni” (3073/2015. (IV. 23.) AB határozat).

Azt is megállapította már a testület, hogy „ha az állam a különböző helyzetek között – azzal, hogy az azokban rejlő lényeges különbségeket figyelmen kívül hagyja – egyenlőtlen elbánást eredményező módon azonosságot állapít meg, az személyek közötti tilos megkülönböztetést eredményez, és ezért alkotmányellenes” (20/2014. (VII. 3.) AB határozat; 3024/2015. (II. 9.) AB határozat, 1/1995. (II. 8.) AB határozat, ABH 1995, 31, 56.) Következésképpen a lényeges és releváns szempontból különböző helyzetben lévő személyeket nem lehet egyformán kezelni. Ebben az értelemben véve érvényesülhet a maga teljességében az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése, miszerint „a törvény előtt mindenki egyenlő”. A Tny. 22/A. § (1) bekezdése minden egyes, saját jogú nyugellátás mellett keresőtevékenységet folytató személyt azonos módon kezel: senkinek sem keletkeztet szolgálati időt és járulékalapot képező jövedelmet a járulékköteles tevékenysége. Viszonzásképpen minden egyes, saját jogú nyugellátás mellett keresőtevékenységet folytató személynek azon képlet szerint kell emelni a megállapított öregségi nyugdíja összegét, amely a Tny. 22/A. § (2) bekezdésében szerepel.

Az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése hatálya alá tartozó esetben a „személyek közötti hátrányos megkülönböztetés vagy más korlátozás alkotmányellenessége akkor állapítható meg, ha a sérelem összefüggésben áll valamely alapjoggal, végső soron az emberi méltóság jogával, és a megkülönböztetésnek, illetve korlátozásnak nincs tárgyilagos mérlegelés szerint ésszerű indoka, vagyis önkényes (35/1994. (VI. 24.) AB határozat, ABH 1994, 197, 200, 14/2014. (V. 13.) AB határozat, 7/2015. (III. 19.) AB határozat). Az azonos csoporton belüli megkülönböztetésre vonatkozó tesztet ugyanis megfelelően kell alkalmazni, azaz logikailag meg kell fordítani. Ebben az esetben a megkülönböztetés a tulajdonhoz való joggal áll összefüggésben, hiszen a társadalombiztosítási jogviszonyokra kiterjed az alkotmányos tulajdonvédelem az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint. Ahhoz, hogy a különbözők azonos kezelése miatt mulasztás megállapítható legyen, nem elegendő önmagában az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésére hivatkozni. Míg ugyanis az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése kifejezi, hogy a jogban minden ember egyenlő, addig a materiális életviszonyokban minden ember különböző. Nem vezethető le az Alaptörvényből, hogy egyediesíteni kellene a jogi szabályozást; ezzel ellentétben a jogi normával szemben támasztott elvárás az általánosság és a hipotetikusság. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésébe foglalt jogbiztonság és jogállamiság elvéből azonban az következik, hogy az előbb megállapított két csoportra különböző normának kell vonatkoznia. Ez az a többletelem, amely miatt a jogi szabályozás Alaptörvényből levezethető lényeges tartalma hiányosnak minősíthető a jelen ügyben. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése alapján Magyarország független, demokratikus jogállam. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata alapján „ennek a jogállami minőségnek nélkülözhetetlen eleme a jogbiztonság. A jogbiztonság az állam – s elsősorban a jogalkotó – kötelességévé teszi annak biztosítását, hogy a jog egésze, egyes részterületei és az egyes jogszabályok is világosak, egyértelműek, működésüket tekintve kiszámíthatóak és előreláthatóak legyenek a norma címzettjei számára.

A jogbiztonság nem csupán az egyes normák egyértelműségét követeli meg, de az egyes jogintézmények működésének kiszámíthatóságát (9/1992. (I. 30.) AB határozat, ABH 1992, 59, 65-66, 31/2012. (VI. 29.) AB határozat, 24/2016. (XII. 12.) AB határozat, 3098/2016. (V. 24.) AB határozat. A testület azt is megállapította már, hogy „a jogbiztonság elve többek között megköveteli a szerzett jogok védelmét, a véglegesen teljesezésbe ment jogviszonyok érintetlenül hagyását, továbbá a múltban keletkezett tartós jogviszonyok megváltoztathatóságának alkotmányos szabályokkal való korlátozhatóságát. Mindemellett az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint a jogbiztonság és a szerzett jog alkotmányos védelme nem értelmezhető akként, hogy a múltban keletkezett jogviszonyokat soha nem lehet alkotmányos szabályozásokkal megváltoztatni (515/B/1997. AB határozat, ABH 1998, 976, 977., 3244/2014. (X. 3.) AB határozat, 3078/2017. (IV. 28.) AB határozat, az Alaptörvény hatálya előtt 3062/2012. (VII. 26.) AB határozat.

Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében meghatározott jogállamiság elvéből következik az Alaptörvényben szabályozott szerveknek az a kötelezettsége, hogy alkotmányos jelentőségű hatásköreiket, feladataik teljesítését kölcsönösen segítve, együttműködve gyakorolják" (18/2013. (VII. 3.) AB határozat). A szükséges jogalkotási lépéseket a jogalkotónak kell azonosítania és végrehajtania jogállami keretek között. Ez következik ugyanis a törvényalkotó és az Alkotmánybíróság hatáskörgyakorlása közti interakcióból a jogállamban, amelyben a jogszabályok megalkotására és megsemmisítésére elkülönült fórumokat hatalmaz fel az Alaptörvény. Egyrészt ily módon válhat a társadalombiztosítási jog egyik kiemelkedően fontos jogintézménye (az öregségi nyugdíj) kiszámíthatóvá, másrészt ekként számolhatók fel a jogellenesnek minősített szabályozás hátrányos jogkövetkezményei. Ezek megszüntetése szintén egyike a jogállamiságból fakadó követelményeknek. Amíg a múltban keletkezett társadalombiztosítási jogviszony tartalma alkotmányos szabályozással megváltoztatható, addig nem korlátozható azzal, hogy csak részben orvosolják a jogellenes jogalkalmazói intézkedések különböző jogkövetkezményeit. A jogállamiságból levezetett előbbi elvárás mellett a nyugdíjbiztosítási jogviszonyokra vonatkozó rendelkezések stabilitása, kiszámítható működtetése is azt követeli meg, hogy a státuszváltozás helyreállítható legyen. Az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdéséből és a B) cikk (1) bekezdéséből levezetve az előbbiek szerint megállapítható, hogy a jogalkalmazói intézkedés, valamint a Fővárosi Törvényszék ítélete alaptörvényellenes és az Emberi Jogok Európai Egyezményébe ütközik.

A saját jogú nyugellátás mellett keresőtevékenységet nyugdíjjárulékkal terhelte meg a jogalkotó 2007. január 1-jétől, ugyanakkor az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből, XIII. cikk (1) bekezdéséből és XV. cikk (1) bekezdéséből fakadó mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség áll fenn amiatt, hogy a Tny. nem ad lehetőséget az alaptörvény-ellenes, illetve az uniós jogot sértő szabályozásra visszavezethető okból a nyugalmazottaknak arra, hogy esetükben az öregségi nyugdíjhoz szükséges szolgálati időt megállapítsák úgy, mintha korábban nem szolgálati nyugdíjban részesültek volna.

„A járulékkal fedezett időszakra feltétlenül szolgáltatni kell a nyugdíjat, különben szerzett jogtól fosztanak meg a jogosultat” (11/1991. (III. 29.) AB határozat, ABH 1991, 35).

„Az alapjogi tulajdonvédelem kiterjed a tulajdon egykori ilyen szerepét átvevő vagyoni jogokra, illetve közjogi alapú jogosítványokra is (például társadalombiztosítási igényekre) ” (64/1993. (XII.22.) AB határozat, ABH 1993,380).

A 45/1995. (VI. 30.) AB határozatában az Alkotmánybíróság megerősítette a következőket: „A kötelező biztosítás mind az egyén cselekvési autonómiáját, mind ennek hagyományos anyagi alapját, tulajdonhoz való jogát korlátozza. (...) A társadalombiztosítási járulékfizetési kötelezettségből a biztosítás jellegénél fogva személyes és előre meghatározott igények származnak.”

Az 56/1995. (IX. 15.) AB határozata szerint: „Mivel az állam a társadalombiztosítás jogszabályilag meghatározott szolgáltatásait garantálja, mindazokban az esetekben, amikor törvény a társadalombiztosítás kiadásait (szolgáltatásait) csökkenti, a csökkentett szolgáltatások tekintetében megszűnik ez a mögöttes állami garancia is. Az Alkotmánybíróság elvi élel mutat rá arra, hogy alkotmányosan a társadalombiztosítás szolgáltatási rendszerét nem lehet a végtelenségig "fogyasztani", a szolgáltatásokat és a hozzájuk fűződő várományokat nem lehet mértéktelenül csökkenteni, az ellentételezések érintetlenül hagyása mellett a kölcsönös teljesítések egyensúlyát nem lehet aránytalanul megváltoztatni.

A társadalombiztosítás szolgáltatásainak az előre nem látható – ellentételezés nélküli – csökkentése és mindezeknek a napi gazdaságpolitikai célkitűzések szolgálatába állítása a rendszer stabilitásának alkotmányos követelményét veszélyezteti, sérti a bizalomvédelem elvét és az állam alkotmányos garanciavállalásának kötelezettségét. Az állam szociális ellátásokkal kapcsolatos változtatási lehetőségeinek, jogosítványainak alkotmányosságáról az Alkotmánybíróság a **43/1995. (VI. 30.) AB határozatában** fejtette ki álláspontját. Kiindulópontként megerősítette a **26/1993. (IV. 29.) AB határozatában** kimondott tételt, mely szerint az állam széleskörű jogosítványokkal rendelkezik a szociális ellátásokon belüli változtatásokra, átcsoportosításokra és átalakításokra a gazdasági viszonyok függvényében. A változtatások joga azonban nem minden korlátozás nélkül illeti meg az államot. **(26/1993. (IV. 29.) AB határozat, ABH 196, 199, 200.)** E korlátok a következőkben öltönek testet: „az egyes változtatások alkotmányossága azonban függ attól is, hogy nem ütköznek-e más alkotmányos elvekbe és jogokba, így nem ellentétesek-e a jogbiztonság elvével, a hátrányos megkülönböztetés tilalmával, illetve – ha biztosítási elemet is tartalmazó szolgáltatásról van szó – a tulajdon védelmével”.

A jogbiztonság – amely az Alkotmánybíróság szerint a jogállamiság leglényegesebb fogalmi eleme és a szerzett jogok védelmének elvi alapja – a szociális ellátási rendszerek stabilitása szempontjából tehát különös jelentőségű. A szolgáltatásokat és a hozzájuk fűződő várományokat nem lehet sem alkotmányosan megfelelő indok nélkül, sem pedig egyik napról a másikra lényegesen megváltoztatni. Az átmenet nélküli változáshoz különös indok szükséges. A kötelező biztosítási rendszer esetében a járulékok kötelező befizetése, vagyis e "vagyonelevonás" fejében a biztosított a rendszer fokozottabb stabilitását várhatja el. A törvénnyel elrendelt kötelező járulékfizetést, - amely a közteherviseléstől (Alkotmány 70/I. §) lényegét tekintve eltér, mert személyes és előre meghatározott igény származik belőle, - csakis egy nagymértékű állami garanciavállalás (a másik oldalról: bizalomvédelem) legitimálhatja. A kötelező biztosítás elvonja ugyanis azokat az eszközöket, amelyekkel az érintett a saját kockázatára maga gondoskodhatott volna magáról és családjáról, s ezt a vagyont a társadalombiztosítás szolgálatába állítja úgy, hogy a biztosított a szolidaritás alapján másokról is gondoskodni tudjon. A kötelező biztosítási rendszerben, e rendszerhez kötődve kialakult szociális ellátások védelme ezért különösen indokolt. A várományok annál nagyobb védelmet élveznek, minél közelebb állnak a "beteljesedéshez", vagyis a szolgáltatásra való alanyi jog megnyíltához. A már élvezett, megszerzett szolgáltatás még inkább védendő. A járulék fejében járó szolgáltatás megvonása vagy jogalapjának kedvezőtlen megváltoztatása az alapjogi sérelem ismérvei szerint bírálható el. Ezt az Alkotmánybíróság az eddigiekben, mint a biztosítási elem elsőbbségét vallotta a társadalombiztosítás vegyes rendszerén belül. Az Alkotmánybírósági gyakorlat szerint az ellenszolgáltatás fejében szerzett járulékfizetési kötelezettségen alapuló ellátás, mint például a saját jogú öregségi nyugdíj, tulajdonvédelemben részesül. **[40/2012. (XII. 6.) AB határozat]**

Az Alkotmánybíróság rámutatott már arra is, hogy a jogbiztonság, mint a jogállamiság leglényegesebb fogalmi eleme, szoros kapcsolatban áll a szerzett jogok védelmével. Az államot, mint jogalkotót megillető változtatásokra vonatkozó jogosítványok csak a jogállamiság szoros korlátai között gyakorolhatók alkotmányosan. **[43/1995. (VI. 30.) AB határozat].** Ez a megállapítás különösen igaz az öregségi nyugdíjra, amelynek a megvonása ellentétes a szerzett jogok védelmének elvével, a tulajdonhoz való joggal, a jogbiztonság követelményével, és ily módon a jogállamisággal. **Ebből a nyugdíj és végzett munkáért járó ellenszolgáltatás nem egymást kizáró jövedelem.** Azzal, hogy a jogalkotó – egyes rétegek hátrányára – folyamatosan változtatgatja a jogszabályokat (beleértve az Alaptörvényt is), azzal a jogállamiság alapja, a jogbiztonság egyértelműen sérül. Az Emberi Jogok Európai Bíróságának joggyakorlata az alábbiak tekintetében különösen fontosak jelen ügyben is: A bíróságoknak a nemzeti jogot a Magyarországon az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett, ekként a magyar jogrendszer részét képező [egyezménnyel összhangban kell alkalmazniuk és értelmezniük. A Simmenthal ügyben kimondta az Emberi Jogok Európai Bírósága, hogy a nemzeti bíróságnak joga van mellőzni a nemzeti jogot, ha az a közösségi joggal ellentétes.

Az Alkotmánybíróság **1718/B/2010. AB határozata** szerint: „Egyes alapjogok esetében az Alkotmány ugyanúgy fogalmazza meg az alapjog lényegi tartalmát, mint valamely nemzetközi szerződés (például a Polgári és Politikai Jogok Egyezségokmánya és az Emberi Jogok Európai Egyezménye). Ezekben az esetekben az Alkotmánybíróság által nyújtott alapjogvédelem szintje semmiképpen sem lehet alacsonyabb, mint a nemzetközi (jellemzően a strasbourgi Emberi Jogok Bírósága által kibontott) jogvédelem szintje. A pacta sunt servanda elvéből [Alkotmány 7. § (1) bekezdés, Alaptörvény Q. cikk (2)-(3) bekezdés] következően tehát az Alkotmánybíróságnak akkor is követnie kell a strasbourgi joggyakorlatot, az abban meghatározott alapjogvédelmi szintet, ha saját megelőző, „precedens-határozataiból” ez kényszerűen nem következne.” Ezzel az Alkotmánybíróság a strasbourgi székhelyű Emberi Jogok Európai Bírósága joggyakorlatának kötőerejét mondta ki saját döntéseire vonatkozóan. A hivatkozott és sérelmezett jogszabályok az Alkotmánybíróság által a **3125/ 2015 (VII.9.) AB határozatban** a tulajdonkorlátozás három válfaja közül a legsúlyosabbként definiált „tulajdon elvétele” formáját valósítják meg. Ahogy azt a hivatkozott AB határozat {29} pontja is leszögezi, az alkotmányi tulajdonvédelem fogalomhasználata nem szükségképpen követi a polgári jogi fogalmakat, így egy járulékfizetéssel megalapozott, ellenérték fejében szerzett jog is alkotmányos tulajdonvédelem tárgya lehet. Hasonló álláspontot képvisel az **Emberi Jogok Európai Bírósága** is, amelynek gyakorlatában régóta megfigyelhető, hogy a tulajdon fogalmának használatakor függetleníti magát a nemzeti jogalkotó és jogalkalmazó szervek interpretációitól, annak tartalmát pedig folyamatosan bővíti. Már a ***Gasus Dossier- und Fördertechnik GmbH v. Hollandia ügyben (1995. február 23-i ítélet, 15375/89, Series A no. 306-B, p. 46)*** leszögezte, hogy a „tulajdon” fogalma nem korlátozódik a fizikai tárgyakra, így meghatározott vagyoni értékkel bíró előnyök, illetve jogok is tulajdonnak minősülhetnek. A tulajdonjogba való beavatkozásnak, ahhoz, hogy ne ütközzön az Egyezménybe, törvényesnek kell lennie és a „köz érdekében” egy legitim célt kell szolgálnia. A törvényesség nem csupán egy nemzeti jogban meglévő, az intézkedésre felhatalmazást adó jogszabály meglétét feltételezi, hanem magában foglalja a jog minőségének az értékelését is, azaz az önkényes intézkedéssel szemben védelmet kell biztosítson (***Emberi Jogok Európai Bírósága: James kontra Egyesült Királyság, 8793/85, § 67. 1986. február 21, series A, No. 98, (1986) 8 EHRR 123***). A jognak tehát kellőképpen pontosnak és előreláthatónak kell lennie az abból származó következményeket illetően. A jogszerűség követelménye magában foglalja a visszaható hatály tilalmát is. A visszaható hatály tilalma azonban nemcsak az Egyezmény valamennyi cikkét átható jog uralmának (rule of law) elvéből fakad, hanem azt a magyar jog is kifejezetten tiltja. A jogalkotási törvény világosan rögzíti, hogy jogszabály a hatálybalépését megelőző időre nem vonhat el vagy korlátozhat jogot. Ezt a törvényben meghatározott jogelvet egyébként az Alkotmánybíróság számos döntésében újra és újra megerősítette. A hivatkozott jogszabályi rendelkezés alapján egy járulékfizetéssel megalapozott, tehát ellenérték fejében, szerzett jogot, magántulajdont von el utólag, visszaható hatállyal. Ilyen esetben a közérdekre való hivatkozás nem foghat helyt (***Emberi Jogok Európai Bírósága: James és Társai kontra Egyesült Királyság, § 45; és Valkov és Társai kontra Bulgária, 2033/04, 19125/04, 19475/04, 19490/04, 19495/04, 19497/04, 24729/04, 171/05, 2041/05, § 91, 2011. október 25.***).

Az Alkotmánybíróság az 5/2020. (I.29.) AB határozatában megerősítette a tisztességes eljáráshoz való joggal kapcsolatos korábbi gyakorlatát. Az Alkotmánybíróság 6/1998. (III. 11.) AB határozatában (megerősítette a 3/2014. (I.21.) AB határozat is) leszögezte, hogy a tisztességes eljárás követelménye felöleli az eljárásjogi garanciák érvényesülését, és egy olyan minőséget jelent, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csak megítélni. A tisztességes eljárás követelménye a hatósági ügyek intézése során túlmutat az eljárás legalitásán. Az Alaptörvény XXIV. cikkének érvényesüléséhez nem elegendő, ha a hatóságok betartják az ügy elintézésére irányadó anyagi és eljárás jogszabályokat, bár ez alapvető követelmény, hanem szükséges az is, hogy mind az egyedi ügyintézés, mind az arra irányadó jogszabályok segítsék az ügyféli jogok érvényesülését.

A jogállamiság és az abból fakadó tisztességes eljárás követelményének tehát nem csak a szabályozási szinten, hanem a jogalkalmazó szervek mindennapi gyakorlatában is folyamatosan érvényesülnie kell. Egyes részletszabályok betartásának elmaradása miatt épp úgy lehet egy eljárás méltánytalan, igazságtalan, azaz nem tisztességes, mint valamennyi részletszabály betartása ellenére. A tisztességes eljáráshoz való jog az eljárásjogi jellegű szabályozási környezettel szemben szolgál alkotmányos mérceként, egyúttal a jogérvényesítés segítségét szolgálja, annak fontos részeleme a tájékoztatás. A tisztességes eljáráshoz való jogból fakad az eljárási határidők betartásának követelménye, az eljáró hatóságok ügyfelekkel szemben fennálló tájékoztatási kötelezettsége, valamint az önálló jogként nevesített jogorvoslathoz való jog is. A tisztességes eljáráshoz való jog magában foglalja az állami aktusok által érintett jogok, törvényes érdekek, és különösen a gyengék és veszélyeztetettek érdekeinek védelme közötti egyensúly kialakításának célját, annak felismerését, hogy az egyének érdekeit az állammal való kapcsolataikban védeni kell. Esetemben az alperes az adategyeztetési eljárás során hozott határozatát jogsértő módon a hatályos jogszabály alapján előírt 75 nap helyett több mint 13 hónap (összesen 410 nap után) hozta meg. [REDACTED] én indult az adategyeztetési eljárás, ugyanakkor az alperes a határozatát [REDACTED] [REDACTED] án hozta meg, amelyet a Fővárosi Törvényszék, és a Kúria is jogszerűnek minősített. Ezen jogalkalmazói határozatok, ítéletek, végzések egyértelműen igazolják, hogy sérült a tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető emberi jogom, amely az alábbi (előző bekezdésekben részletezett) alkotmánybíróági határozatokban foglaltakkal egyértelműen igazolható. (Az Alkotmánybíróság az 5/2020. (I.29.) AB határozatában megerősítette a tisztességes eljáráshoz való joggal kapcsolatos korábbi gyakorlatát. Az Alkotmánybíróság 6/1998. (III. 11.) AB határozatában (megerősítette a 3/2014. (I.21.) AB határozat is.)

A 12/2018. (VII. 18.) AB HATÁROZAT 5.1. pontja szerint: „A saját jogú nyugdíjas foglalkoztatott 2006. december 31-ig nem volt köteles nyugdíjárulékot fizetni a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: Tbj.) 25. §-a szerint. 2007. január 1. óta azonban köteles. Ezáltal megszűnt az a különbségtétel, amely a nyugdíjas és a nem nyugdíjas személyek járulékfizetési kötelezettségét érintően az addig hatályos szabályok alapján fennállt. A törvényalkotó a Tny. módosításával kompenzálta azt, hogy a nyugdíjas foglalkoztatott is fizet nyugdíjárulékot. A többletjárulék-fizetéshez ugyanis többletjuttatást kapcsolt a Tny. 22/A. §-ának a betűzésével, ami az eredetileg hatályos állapota szerint arról a képletről rendelkezett kettő bekezdésben, amely alapján a megállapított nyugdíj összegét emelni kellett. A Tny. 22/A. §-át a jogalkotó többször módosította.” A járulékkal fedezett időszakra feltétlenül szolgáltatni kell a nyugdíjat, különben szerzett jogtól fosztanak meg a jogosultat (11/1991. (III. 29.) AB határozat, ABH 1991, 35); a biztosítás szabályai szerint számított nominális nyugdíj sérthetetlen, a biztosítás és szolidaritás arányainak önkényes megváltoztatása alkotmányosan kizárt (26/1993. (IV. 29.) AB határozat, ABH 1993, 200). Mindazon társadalombiztosítási szolgáltatások esetében, ahol a biztosítási elem szerepet játszik, a szolgáltatások csökkentésének vagy megszüntetésének alkotmányossága a tulajdonvédelem ismérvei szerint bírálendő el. A tulajdon alapjogi védelmének kiterjesztése társadalombiztosítási szolgáltatásokra és várományaikra az Alkotmánybíróságnak a tulajdon funkciójáról kifejtett felfogásába illeszkedik. Az Alkotmány a tulajdonjogot, mint az egyéni cselekvési autonómia hagyományos anyagi alapját részesíti védelemben. Az alkotmányos védelemnek úgy kell követnie a tulajdoni társadalmi szerepének változását, hogy közben ugyanezt a védelmi feladatot elláthassa. Az alapjogi tulajdonvédelem kiterjed a tulajdon egykori ilyen szerepét átvevő vagyoni jogokra, illetve közjogi alapú jogosítványokra is (például társadalombiztosítási igényekre) (64/1993. (XII.22.) AB határozat, ABH 1993, 380) A 45/1995. (VI. 30.) AB határozatában az előzőekben idézetekhez kapcsolódóan az Alkotmánybíróság megerősítette a következőket:

„A kötelező biztosítás mind az egyén cselekvési autonómiáját, mind ennek hagyományos anyagi alapját, tulajdonhoz való jogát korlátozza. (...) A társadalombiztosítási járulékfizetési kötelezettségből a biztosítás jellegénél fogva személyes és előre meghatározott igények származnak. Az 56/1995. (IX. 15.) AB határozatának következő megállapításai.

Kiemelten fontos megállapítani azt, hogy örmagában a tény, mely szerint Magyarország Alaptörvénye tartalmazza az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezményének jelen ügyben is hivatkozott rendelkezéseit, még nem jelenti azt, hogy ezzel az alapjogok minden esetben – így jelen ügyemben is – érvényesülnek Magyarországon. Éppen ezt bizonyítja az is, hogy sok ügyben elmarasztalta már az Emberi Jogok Európai Bírósága és az Európai Unió Bírósága is Magyarországot az alapvető emberi jogok sérelme miatt, és jelenleg is ilyen ügyek sokaságát vizsgálják ezen bíróságok. Az Európa Tanács tanácsadó szerve is több esetben megállapította, hogy Magyarországon nem érvényesül az emberi jogok védelme, és jelenleg ezek alapján Magyarország szavazati joga felfüggesztésének lehetőségét vizsgálják az Európai Unió, az Európai Parlament és az Európa Tanács illetékes szervei. A Fővárosi Törvényszék 112.K.702.641/2021/8. számú ítéletében és a Kúria a felülvizsgálati eljárás során érdemben nem vizsgálta az előzetes döntéshozatali eljárás lehetőségét Európai Unió Bíróságához. Mivel sem a Fővárosi Törvényszék, sem pedig a Kúria nem folytatta le az előzetes döntéshozatali eljárással kapcsolatos érdemi vizsgálatot, ezért ez súlyosan jogsértő. Magyarországon teljes összegű nyugdij annak állapítható meg, aki legalább 20 év társadalombiztosítási jogviszonnyal rendelkezik, ezért a részemre megállapított szolgálati nyugdij (jelenleg szolgálati járandóság) valamint az egyéni vállalkozás és munkaviszony alatt befizett társadalombiztosítási járulék/adó ellentételezése tulajdonjogi védelem alatt áll. Az Emberi Jogok Európai Bírósága is, amelynek gyakorlatában régóta megfigyelhető, hogy a tulajdon fogalmának használatakor függetlenül magától a nemzeti jogalkotó és jogalkalmazó szervek interpretációjától, annak tartalmát pedig folyamatosan bővíti. Már a Gasus Dosier- und Fördertechnik GmbH v. Hollandia ügyben (1995. február 23-i ítélet, 15375/89, Series A no. 306-B, p. 46) leszögezte, hogy a tulajdon fogalma nem korlátozódik a fizikai tárgyakra, így meghatározott vagyoni értékkel bíró előnyök, illetve jogok is tulajdonnak minősülhetnek. A tulajdonjogba való beavatkozásnak, ahhoz, hogy ne ütközzön az Egyezménybe, törvényesnek kell lennie és a „köz érdekében” egy legitim célt kell szolgálnia. A törvényesség nem csupán egy nemzeti jogban meglévő, az intézkedésre felhatalmazást adó jogszabály meglétét feltételezi, hanem magában foglalja a jog minőségének az értékelését is, azaz az önkényes intézkedéssel szemben védelmet kell, hogy biztosítson (James kontra Egyesült Királyság, 8793/85, § 67. 1986. február 21, series A, No. 98, (1986) 8 EHRR 123). A jognak tehát kellőképpen pontosnak és előreláthatónak kell lennie az abból származó következményeket illetően. A jogszerűség követelménye magában foglalja a visszaható hatály tilalmát is. A visszaható hatály tilalma azonban nemcsak az Egyezmény valamennyi cikkét átható jog uralmának (rule of law) elvéből fakad, hanem azt a magyar jog is kifejezetten tiltja. A jogalkotási törvény világosan rögzíti, hogy jogszabály a hatálybalépését megelőző időre nem vonhat el vagy korlátozhat jogot. Ezt a törvényben meghatározott jogelvet egyébként az Alkotmánybíróság számos döntésében újra és újra megerősítette. A nyugdíjnak a tulajdonhoz való joggal és a hátrányos megkülönböztetés tilalmával való összefüggéseire vonatkozó alapvetések az Emberi Jogok Európai Bíróságának joggyakorlatában: A nyugdij és a tulajdonhoz való jog összefüggésével kapcsolatos alapvetések a strasbourgi esetjogban a Moskal v Poland (10373/05) ügyben hozott ítéletében a Bíróság korábbi döntéseire hivatkozva kifejezésre juttatta, hogy az 1. Kiegészítő Jegyzőkönyv 1. Cikke nem keletkeztet jogot a tulajdonszerzéshez és a szerződő államok szabadon alakíthatják ki társadalombiztosítási rendszerüket. Abban az esetben azonban, ha a szerződő állam hatályos szabályozása jogot biztosít valamilyen szociális ellátásra – függetlenül attól, hogy az járulékalapú vagy sem – az, az 1. Kiegészítő Jegyzőkönyv 1. Cikkének hatálya alá tartozik, és tulajdoni igényt keletkeztet. Látható, hogy a Bíróság esetjogában még a járulékfizetéssel nem megalapozott szociális ellátások is tulajdonjogot megillető védelmet élveznek.

A nyugdíj - mint járulékfizetéssel megalapozott szociális ellátás - esetében a strasbourgi székhelyű bíróság a *Kjartan Ásmundsson v Iceland* (60669/99) ügyben rámutatott a nyugdíjalaphoz való pénzügyi hozzájárulás tulajdonjogot keletkeztető természetére és ennek alapján arra, hogy az alapból való kifizetés módja érintheti a tulajdonjogot. A Bíróság hangsúlyozta, hogy az Egyezmény tulajdon védelmét biztosító cikkét nem lehet úgy értelmezni, hogy az egy meghatározott összegű ellátásra való jogosultságot alapozza meg. A konkrét ügyben a Bíróság értékelése szerint azonban nem is arra szerzett jogot a kérelmező, hogy az alapból egy meghatározott hányadot kapjon, hanem arra, hogy nyugellátásban részesüljön meghatározott feltételek fennállása esetén – ez az, amit az Egyezmény 1. Kiegészítő Jegyzőkönyvének 1. Cikkét szem előtt tartva a Bíróság védelemben részesített. E megállapítás azért fontos, mert a szolgálati nyugdíj esetén is alapvetően arról van szó, hogy a fegyveres szervek és a Magyar Honvédség hivatásos állományú tagjai – meghatározott, törvény által előírt feltételek szerint – nyugellátásra, annak minden jogi jellemzőjével és következményével együtt, és nem csupán egy meghatározott összeg folyósítására szereztek jogosultságot. Ha az Emberi Jogok Európai Bírósága azt állapítja meg, hogy az előtte fekvő ügyben a támadott szabályozás a tulajdonjogba történő beavatkozásnak minősül, a továbbiakban azt vizsgálja, hogy a közérdek szolgálata, mint a tulajdonhoz való jogba történő beavatkozás legitim célja és az egyéni alapjogok védelme tekintetében méltányos mérlegelésre került-e sor (a Bíróság kimondta a *Kjartan Ásmundsson v Iceland* ügyben is). Ezzel összefüggésben a *Moskal v Poland* ügyben a Bíróság kifejezésre juttatta, hogy annak vizsgálata során, hogy a tulajdonjog-korlátozásnak volt-e legitim célja, a kormányok szabadságot élveznek annak megítélésében, hogy mit kíván meg a közérdek. Önmagában az, hogy a magyar jogi szabályozás tartalmazza az Egyezmény szövegét, még nem jelenti azt, hogy annak elvei érvényesülnek is Magyarországon. Hosszú évek óta éppen a jogállamiság kérdésének vizsgálata – az emberi jogok rendszerszintű sérelme miatt – folyik az Európai Unió szervei részéről Magyarország ellen. A bíróság mulasztása miatt jelentős jogi és anyagi hátrány ér folyamatosan (*Osman kontra Egyesült Királyság, Z. és mások kontra Egyesült Királyság, De Bruin kontra Hollandia* (dec.), § 57).

A fentiek tételesen a következőképpen foglalhatók össze:

1. Az állam által nyújtott olyan szociális ellátások, mint a nyugdíj, szolgálati nyugdíj/szolgálati járandóság legfontosabb jellemző vonása abban ragadható meg, hogy a foglalkoztatottól aktív időszakában az állam a kötelező járulékfizetéssel vagyont, tulajdont von el. Az Alaptörvény szigorú szabályokat tartalmaz a tulajdon, a tulajdonhoz való jog védelmével kapcsolatban. A kötelező járulékfizetés képében történő tulajdonelvonással az állam kezelésébe, a társadalombiztosítási rendszerbe kerül az a vagyon, amely az érintett időskori megélhetését hivatott biztosítani. Ezért e tulajdonelvonást csakis egy nagymértékű állami garanciavállalás (a másik oldalról: bizalomvédelem) legitimálhatja.
2. A kötelező járulékfizetésből személyes és előre meghatározott igény származik. A szolgálati nyugdíj az évekig, évtizedekig tartó vagyoneelvonás és az ahhoz kapcsolódó állami garanciavállalás miatt szerzett jogként illeti meg a jogosultat.
3. A biztosított a biztosítási rendszer fokozottabb stabilitását várhatja el. E stabilitás azt is jelenti, hogy az állam által nyújtott szolgáltatásokat nem lehet sem megfelelő indok nélkül, sem pedig egyik napról a másikra lényegesen megváltoztatni. A járulék fejében járó, illetve a már megszerzett, élvezett szolgáltatás fokozott védelemben részesítendő.
4. A járulék fejében járó szolgáltatás megvonása vagy jogalapjának kedvezőtlen megváltoztatása az alapjogi sérelem ismérvei szerint bírálendő el.

Külön is sérti a jogbiztonságot és a társadalom igazságérzetét is, mivel a járulékfizetésnek és a társadalombiztosítási szolgálati jogviszonnyal összefüggő alapvető emberi jogok korlátozásának anyagi ellentételezése egyoldalúan megvonásra kerül. A járulékkal fedezett időszakra feltétlenül szolgáltatni kell a nyugdíjat, különben szerzett jogtól fosztanak meg a jogosultat (11/1991. (III. 29.) AB határozat, ABH 1991, 35); a biztosítás szabályai szerint számított nominális nyugdíj sérthetetlen, a biztosítás és szolidaritás arányainak önkényes megváltoztatása alkotmányosan kizárt (26/1993. (IV. 29.) AB határozat, ABH 1993, 200). A jogállam elvének szerves részét képezi a jogbiztonság követelménye, amelynek érvényesülése során nem hagyható figyelmen kívül a bizalomvédelem, vagyis a szerzett jogok védelmének biztosítása. A jogállam alapvető eleme a jogbiztonság. A jogbiztonság megköveteli a megszerzett jogok védelmét, a teljesedésbe ment, vagy egyébként véglegesen lezárt jogviszonyok érintetlenül hagyását, illetve a múltban keletkezett, tartós jogviszonyok megváltoztathatóságának alkotmányos szabályokkal való korlátozását. [11/1992. (III. 5.) AB határozat, ABH 1992, 77, 81.]

A szerzett jogok védelméről a társadalombiztosítási ellátásokkal összefüggésben a 43/1995. (VI. 30.) AB határozatban az Alkotmánybíróság jelen ügyben is irányadó, több jogbiztonsági értékelemre rámutatott: 1. a váromány alkotmányos védelmére; 2. a kötelező járulékfizetés alkotmányos tartalmára; 3. a megszerzett ellátás megvonásának alkotmányos következményére. A szolgáltatásokat és a hozzájuk fűződő várományokat nem lehet sem alkotmányosan megfelelő indok nélkül, sem pedig egyik napról a másikra lényegesen megváltoztatni. Az átmenet nélküli változáshoz különös indok szükséges. A kötelező biztosítási rendszer esetében a járulékok kötelező befizetése, vagyis vagyonelevonás fejében a biztosított a rendszer fokozottabb stabilitását várhatja el. (ABH 1995, 188, 193.) A törvénnyel elrendelt kötelező járulékfizetést – amely a közteherviseléstől (Alkotmány 70/I. §) lényegét tekintve eltér, mert személyes és előre meghatározott igény származik belőle – csakis egy nagymértékű állami garanciavállalás (a másik oldalról: bizalomvédelem) legitimálhatja. A kötelező biztosítás elvonja ugyanis azokat az eszközöket, amelyekkel az érintett a saját kockázatára maga gondoskodhatott volna magáról és családjáról, s ezt a vagyont a társadalombiztosítás szolgálatába állítja úgy, hogy a biztosított a szolidaritás alapján másokról is gondoskodni tudjon. A fedezet társadalmisításával az állam egy tipikus tulajdonosi magatartást kollektivizál. A kötelező biztosítási rendszerben, e rendszerhez kötődve kialakult szociális ellátások védelme ezért különösen indokolt. A várományok annál nagyobb védelmet élveznek, minél közelebb állnak a beteljesedéshez, vagyis a szolgáltatásra való alanyi jog megnyitáshoz. A már élvezett, megszerzett szolgáltatás még inkább védendő.” (ABH 1995, 188, 193.) A várományok és szolgáltatások védelme attól függően is erősebb, hogy áll-e velük szemben a jogosultnak saját anyagi szolgáltatása is. A járulék fejében járó szolgáltatás megvonása vagy jogalapjának kedvezőtlen megváltoztatása az alapjogi sérelem ismérvei szerint bírálható el.” (ABH 1995, 188, 194.) A nyugdíj szerzett jogi jellegéből fakadóan az Alkotmánybíróság a 26/1993. (IV. 29.) AB határozatban fejtette ki az államra vonatkozó kötelezettségeket, melynek során megállapította, hogy az állam nem köteles a nyugdíjak reálértékét maradéktalanul megőrizni, de a nyugdíj nominális mértékének csökkentésére alkotmányosan nem kerülhet sor. A nyugdíj – az Alkotmány rendelkezéséből következően – szerzett vagy vásárolt jog annyiban feltétlenül, hogy annak nominális mértékét az állam alkotmányosan nem csökkentheti.” (ABH 1993, 196, 199.) Az állam tehát széles körű jogosítványokkal rendelkezik a szociális ellátásokon belüli változtatásokra, átcsoportosításokra és átalakításokra a gazdasági viszonyok függvényében. A változtatások joga azonban nem minden korlátozás nélkül illeti meg az államot. [26/1993. (IV. 29.) AB határozat, ABH 1993, 196, 199, 200.] A hivatkozott megállapítás értelemszerűen vonatkozik a Nykmt.-ben megtestesülő változtatásokra is. Az alkotmányossági vizsgálat alapját tehát nem önmagában a változtatás jelenti, hanem a szabályozás módja, egyes elemeinek alaptörvényi megfelelősége.

A jogbiztonság elvéből vezethető le a visszaható hatályú jogalkotás tilalma, amelynek magját a jogalkotási törvényben is megfogalmazott tilalom adja, miszerint a jogszabály a kihirdetését megelőző időre nem állapíthat meg kötelezettséget és nem nyilváníthat valamely magatartást jogellenessé. A következetes alkotmánybíróági gyakorlat értelmében továbbá valamely jogszabály nem csupán akkor minősülhet az említett tilalomba ütközőnek, ha a jogszabályt a jogalkotó visszamenőlegesen léptette hatályba, hanem akkor is, ha a hatálybaléptetés nem visszamenőlegesen történt ugyan, de a jogszabály rendelkezéseit a jogszabály hatálybalépése előtt létrejött jogviszonyokra is alkalmazni kell. A jogbiztonság, a visszamenőleges hatály tilalma a jogállamiság alapja, ezért a jogbiztonság követelménye a jogalkotó kötelezettségévé teszi azt, hogy a jogszabályok világosak, egyértelműek, valamint működésüket tekintve kiszámíthatóak, előreláthatóak legyenek. A jogalkotó a társadalombiztosítási járulékot társadalombiztosítási adóvá alakította, és ezzel jogilag annak a feltételeit teremtette meg, hogy az állam nem köteles a befizetés arányában nyugellátást biztosítani. Ezt támasztja alá az, hogy az Alaptörvényben levő megfogalmazás szerint a magyar állam csak törekszik arra, hogy nyugellátást biztosítson, ez azt jelenti, hogy az állam kénye-kedve szerint adhat vagy vonhat meg nyugellátást. Az államnak nincs korlátlan joga a tulajdon korlátozásában, valamint a diszkrimináció alkalmazásában, és a közérdekre történő hivatkozás nem elegendő, annak jogszerűségét tényekkel kell bizonyítani alperesnek, és a magyar állarnak is. Megállapítható tehát, hogy a magyar állam az európai normákkal és az általános jogelvekkel ellentétes módon elvonja a hatályos jogszabály alapján szerzett magántulajdonomat, és a társadalmi igazságosságra hivatkozva, de valótlan adatok alapján, súlyosan diszkriminatív intézkedéseket alkalmaz velem szemben. Ez a gyakorlat egyértelműen ellentétben áll egyebek mellett a jogállamisággal, a kiszámíthatósággal, az előre tervezhetőséggel, és ennek megfelelően az Alaptörvény, az Egyezmény, az Európai Unióról szóló szerződés és az Európai Unió Alapjogi Chartája szellemiségével és normaszövegével. Tény az, hogy az egyenlőségi irányelvekben a hatékony jogvédelmet szolgálja a bizonyítási teher megfordítása, és ezt a tagállamoknak biztosítani kell. A panaszosnak, felperesnek elég olyan tényeket bizonyítani, melyek alapján valószínűsíteni lehet, hogy közvetlen vagy közvetett, hátrányos megkülönböztetés történt. Ezután a bizonyítási teher átfordul, és a bepanaszoltnak, alperesnek kell bizonyítani, hogy az egyenlőség elvének az irányelvekben védett formáit nem sértette meg. A bizonyítási teher átfordulásáról szóló irányelvi rendelkezéseknek fontos előzménye a 97/80/EK irányelv a bizonyítási teher megfordításáról. A Bíróság a Nikoloudi-ügyben röviden összefoglalta az irányelv jelentőségét: E tekintetben fontos megállapítani, hogy a 97/80 irányelv tizenhetedik és tizennyolcadik preambulum bekezdésére tekintettel az irányelv célja többek között az egyenlő bánásmód elve érvényesítésének hatásosabbá tétele, mivel az első ránézésre hátrányos megkülönböztetés esetén a bepanaszoltnak, alperesnek kell bizonyítani, hogy nem sértették meg ezt az elvet. Ha a panaszos, felperes arra hivatkozik, hogy az egyenlő bánásmód elvét megsértették az ő kárára, és olyan tények fennállását valószínűsíti, amelyek alapján közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetés vélelmezhető, akkor a közösségi jogot – így különösen a 97/80 irányelvet – akként kell értelmezni, hogy a bepanaszoltnak, alperesnek kell bizonyítani, hogy nem sértették meg ezt az elvet. C196/02 Vasiliki Nikoloudi v Organismos Tilepikoinonion Ellados AE [2005] EBHT I-1789, 74–75. pontok. Az általam sérelmezett jogi szabályozás figyelmen kívül hagyja az Alaptörvény Q) cikk (2) bekezdéséből eredő azon kötelezettségét, amelynek alapján a bíróságoknak a nemzeti jogot a Magyarországon az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett, ekként a magyar jogrendszer részét képező Egyezményvel összhangban kell alkalmazniuk és értelmezniük. Tényként kell rögzíteni, hogy az Alaptörvény XV. cikk (1) (2) bekezdésének sérelmét az Alkotmánybíróság a 3112/2016. (VI.3.) AB határozatában (ABH), és az Alaptörvény Q) cikk (2) bekezdéséből eredő azon kötelezettségére is figyelemmel kell értékelni, amely szerint a bíróságoknak a nemzeti jogot a Magyarországon az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett, ekként a magyar jogrendszer részét képező Egyezményvel összhangban kell alkalmazniuk és értelmezniük. A Simmenthal ügyben kimondta az Emberi Jogok Európai Bírósága, hogy a nemzeti bíróságnak joga van mellőzni a nemzeti jogot, ha az a közösségi joggal ellentétes.

Az Alkotmánybíróság 1718/B/2010. AB határozata szerint: „Egyes alapjogok esetében az Alkotmány ugyanúgy fogalmazza meg az alapjog lényegi tartalmát, mint valamely nemzetközi szerződés (például a Polgári és Politikai Jogok Egyezségokmánya és az Emberi Jogok Európai Egyezménye). Ezekben az esetekben az Alkotmánybíróság által nyújtott alapjogvédelem szintje semmiképpen sem lehet alacsonyabb, mint a nemzetközi (jellemzően a strasbourgi Emberi Jogok Bírósága által kibontott) jogvédelem szintje.

A pacta sunt servanda elvéből [Alkotmány 7. § (1) bekezdés, Alaptörvény Q. cikk (2)-(3) bekezdés] következően tehát az Alkotmánybíróságnak akkor is követnie kell a strasbourgi joggyakorlatot, az abban meghatározott alapjogvédelmi szintet, ha saját megelőző, „precedens-határozataiból” ez kényszerűen nem következne.” Ezzel az Alkotmánybíróság a strasbourgi székhelyű Emberi Jogok Európai Bírósága joggyakorlatának kötőerejét mondta ki saját döntéseire vonatkozóan. Hiszen azoknak az alapjogoknak az esetében, amelyekben az Alkotmány, valamint az Alaptörvény ugyanúgy fogalmazza meg az alapjog lényegi tartalmát, mint az Emberi Jogok Európai Egyezménye, az Alkotmánybíróság által nyújtott alapjogvédelem szintje semmiképpen sem lehet alacsonyabb, mint az Emberi Jogok Európai Bíróságának esetjoga által meghatározott alapjogvédelmi szint. Ez pedig azt jelenti, hogy a szabályozás megítélése tekintetében a strasbourgi esetjogban kikristályosodott elvek megkerülhetetlen mérceként szolgálnak. Az Alkotmánybíróságnak – saját maga által meghatározottan – követnie kell a Strasbourgi Emberi Jogok Európai Bírósága joggyakorlatát. Ezentúl az általam sérelmezett jogi szabályozás figyelmen kívül hagyja – az Alaptörvény Q) cikk (2) bekezdéséből eredő azon kötelezettséget –, amelynek alapján a bíróságoknak a nemzeti jogot a Magyarországon az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett, ekként a magyar jogrendszer részét képező Egyezménnyel összhangban kell alkalmazniuk és értelmezniük. Tényként kell rögzíteni, hogy az Alaptörvény XV. cikk (1) (2) bekezdésének sérelmét az Alkotmánybíróság a 3112/2016. (VI.3.) AB határozatában (ABH), és az Alaptörvény Q) cikk (2) bekezdéséből eredő azon kötelezettségére is figyelemmel kell értékelni, amely szerint a bíróságoknak a nemzeti jogot a Magyarországon az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett, ekként a magyar jogrendszer részét képező Egyezménnyel összhangban kell alkalmazniuk és értelmezniük. Hivatkozom az Emberi Jogok Európai Bíróságának joggyakorlatára, amely szerint a nyugdíj csökkentése vagy megszüntetése tulajdonba való beavatkozásnak minősül, amelyet jogos érvekkel kell alátámasztani (lásd Kjartan Asmundsson, 40. §; Rasmussen kontra Lengyelország 38886/05. sz., 71. §, 2009. április 28.; és Wieczorek, 57. §, Lakicevic és társai kontra Szerbia és Montenegró 27458/06. 33604/07. 37205/06. sz., 59. §) és 33604/07. § 72, 13. December 2011., „Buchen kontra Cseh Köztársaság”, Ítélet 2002 nov.22, 36541/97., Gaygusuz kontra Ausztria 1996 sept. 16, Bírósági határozatok gyűjteménye, 1996-IV, 1142 old., 41 bek.) A jogállam elvének szerves részét képezi a jogbiztonság követelménye, amelynek érvényesülése során nem hagyható figyelmen kívül a bizalomvédelem, vagyis a szerzett jogok védelmének biztosítása: „A jogállam alapvető eleme a jogbiztonság. A jogbiztonság – többek között – megköveteli a megszerzett jogok védelmét, a teljesezésbe ment, vagy egyébként véglegesen lezárt jogviszonyok érintetlenül hagyását, illetve a múltban keletkezett, tartós jogviszonyok megváltoztathatóságának alkotmányos szabályokkal való korlátozását.” [11/1992. (III. 5.) AB határozat, ABH 1992, 77, 81.] A szerzett jogok védelméről a társadalombiztosítási ellátásokkal összefüggésben a 43/1995. (VI. 30.) AB határozatban az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is irányadó, több jogbiztonsági értékelésre rámutatott: 1) a váromány alkotmányos védelmére; 2) a kötelező járulékfizetés alkotmányos tartalmára; 3) a megszerzett ellátás megvonásának alkotmányos következményére. „A szolgáltatásokat és a hozzájuk fűződő várományokat nem lehet sem alkotmányosan megfelelő indok nélkül, sem pedig egyik napról a másikra lényegesen megváltoztatni. Az átmenet nélküli változáshoz különös indok szükséges. A kötelező biztosítási rendszer esetében a járulékok kötelező befizetése, vagyis e »vagyonelvonás« fejében a biztosított a rendszer fokozottabb stabilitását várhatja el.” (ABH 1995, 188, 193.)

A jogbiztonság, a visszamenőleges hatály tilalma a jogállamiság alapja, ezért a jogbiztonság követelménye a jogalkotó kötelezettségévé teszi azt, hogy a jogszabályok világosak, egyértelműek, valamint működésüket tekintve kiszámíthatóak, előreláthatóak legyenek.

Családom megélhetése és személyes biztonsága érdekében személyes adataim valamint jelen alkotmányjogi panaszom tartalma – figyelemmel az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény rendelkezéseire, továbbá a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (általános adatvédelmi rendelet) az EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2016/679 RENDELETE (2016. április 27.) alapján – más szerv, vagy hatóság vagy magánszemély részére csak és kizárólag előzetes, írásbeli engedélyem alapján adható ki, vagy tehető hozzáférhetővé, illetve az Alkotmánybíróság honlapján közzétenni, mivel anyagi vagy/és jogi retorziók lehetősége sajnálatos módon nem zárható ki.

Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 52. § (5) bekezdésére és az 57. § (1a) bekezdésére, valamint az Alkotmánybíróság ügyrendjéről szóló 1001/2013 (II.27.) AB Tű. határozat 36. § (2) bekezdésére tekintettel egyértelműen kijelentem, hogy jelen alkotmányjogi panaszommal (kiegészítéssel) összefüggésben személyes adataim valamint jelen alkotmányjogi panaszom nyilvánosságra hozatalához, az Alkotmánybíróság honlapján történő (még anonim módon történő) közzétételéhez sem járulok hozzá.

Kérem Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy alkotmányjogi panaszomat az abban valamint jelen kiegészítésben is leírtak figyelembe vételével bírálja el.

Budapest, 2022. július 18.

Tisztelettel:

